

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

Mnenja sira Winstona Churchilla

V zadnjih letih se je uveljavil v go-
tovem časopisju sistem, da se tudi poli-
tične razprave postavljajo pod strogo
zaščito avtorskega prava. S tem se do-
stokrat otežkoča svobodna diskusija,
saj nosijo taki članki pripombo: Ponatis
tudi v izveščku prepovedan. To je neka
vrsta nove cenzure, ki razprave, s ka-
terimi dotični avtorji očitno želijo vzbudi-
ti razmišljanje, izključuje iz disku-
sije. Danes se pač vse komercializira in
tako so razne agencije zveze v roko tudi
razprodajo političnih nazorov.

V nekaterih evropskih listih je bila
konec preteklega tedna objavljena pod
naslovom »Jugoslavija in Evropa« raz-
prava člana angleške poslanske zbor-
nice sira Winstona Churchilla, bivšega
mnogokratnega angleškega ministra,
enega izmed najbolj lucidnih duhov
angleške konservativne stranke. Sir
Churchill razpravlja o notranjem pro-
blemu našega naroda in naše države in
o velikem pomenu Jugoslavije za oču-
vanje miru v Evropi. Angleški držav-
nik, od nekdanjega zaslužnega prijatelja
našega naroda, piše o naših stvareh tudi
tokrat z iskreno simpatijo in radi bi
objavili njegovo mnenje v celoti. Toda
nad člankom stoji napisano: Ponatis
prepovedan. Omejiti se moramo zaradi
tega na par pripomb k njegovim izva-
janjem.

Našo domovino smatra sir Churchill
za eno najbolj romantičnih in najlepših
dežel Evrope in kakor za časa vojne
ga tudi danes navdušuje jugoslovanski
vojnik, katerega silo in vztrajnost ob-
čuduje. Pri tem pa sira Churchilla na-
vda skrb, ali se bo Jugoslavija izka-
zala v boju za zmago demokracije v
Evropi. Boji se, da bi se mogla naša
država brez potrebe uvrstiti med dikta-
torske, odnosno totalitarne vladane
države, in meni, da bi ji to mnogo šk-
dovalo. Za Jugoslavijo in za Evro-
no smatra sir Churchill kot pomembno,
da naša kraljevina pogumno in odločno
poveri svojo usodo svobodi in demokraciji
in s tem stoji na stran vseh tistih, ki
čuvajo mir. Po njegovem mnenju stoji
danes Jugoslavija na razpotju in le če
se odloči za režim svobode, bo mogla
odstraniti svoje domače razprtje in se,
morda celo odločilno, uveljaviti pri
velikem poslu, da se preženejo težki obla-
ki, ki danes ogražajo Evropo.

Sir Winston Churchill je tu izrekel
besede, ki odgovarjajo tudi razpolože-
nju in volji ogromne večine našega na-
roda. Nesporno si želi jugoslovanska
nacija režima demokracije in nesporno
je njena volja, da v tesni povezanosti z
ostalimi svobodnimi narodi Evrope brani
idejo miru in prijateljstva med na-
rodi. Ne vemo prav, komu velja sva-
rilo angleškega prijatelja. Uverjen pa
naj bo, da razvoj pri nas ne more kre-
niti v diktatorske eksperimente, tem-
več da po sili razmer in po volji našega
naroda obnova demokracije postaja
vsak dan nujnejši in neobhodnejši
postulat našega državnega življenja.
Avtoritativni režim šestega januarja
nikdar ni bil zamišljen kot trajni držav-
ni sistem. Bil je le zasilni izhod iz težke
notranje krize in sam njegov nosilec
kralj Aleksander Zedinitelj ga je ob
njegovem uvedbi označil za provizorij, ki
naj se čimprej umakne samozavestni in
disciplinirani demokraciji. Veliki kralj
je storil že tudi odločne korake, da pri-
demo do tega cilja. Ako nismo še do-
speli do njega, to ne more značiti mož-
nosti, da ga opustimo. Gotovi krogi sku-
šajo širiti mnenje, da se pri nas uvel-
javljajo močne fašistične struje. Zlasti
se obtožujejo jugoslovanski nacionali-
sti, da so fašisti. To je intriga iz komu-
nističnega agitacijskega arsenala, ki je
že davno razkrinkana. Baš jugoslovanski
nacionalizem pričakuje obnovo svoje
moči od obnove demokratskih svo-
boščin v našem narodu.

Članek sira Churchilla se dotika tudi
nekaterih drugih naših notranjih vpra-
šanj in nam je v tem delu dokaz, kako
težko se oživljajo predstavniki velikega
historičnega naroda v probleme mladih
nacij, ki si šele gradijo svojo nacio-
nalno eksistenco. Dokaz nam je tudi,
kako malo skrbimo Jugoslaveni, da bi
razložili velikemu svetu naše stvarne
notranje težnje. Sir Churchill se čudi
ostrim konfliktom, ki so nastali pri nas
radi konkordata. Smatra, da so to ver-
ske razprtje in da so se te borbe raz-
vile zaradi poskusa, da bi država pri-
znala enakopravne pravice katoliški
manjšini v državi. Obžalujemo, da se je
mogla borba za konkordat predstaviti
angleškemu državljanu in z njim pač
tudi mnogim drugim političnim ljudem
v Evropi kot borba za pravice katoli-
ške cerkve. Katoliško prebivalstvo v
Jugoslaviji ni nikakoli verska manjšina
in njegove verske svoboščine so naj-
manj tako velike, kakor so svoboščine
katerekoli druge veroizpovedi. Katoli-
ška cerkev uživa v Jugoslaviji pravice,
kakršnih v domovini sira Churchilla še
daleč nima, in malo je držav, v katerih
bi imela katoliška cerkev tolike privi-
legije, kakor jih ima v Jugoslaviji. Ona
je danes v kraljevini Jugoslaviji bolj
neodvisna in svobodna od vsakega zu-

TIHOMORSKA KONFERENCA

Danes se prične v Bruslju pacifiška konferenca 9 držav, ki se bo bavila v prvi vrsti z vojno na Daljnem vzhodu

Bruselj, 2. nov. o. Za bruseljsko konfe-
renco tihomorskih sil je zavladalo v ev-
ropskih mednarodnih krogih veliko zani-
manje, čeprav so splošno na jasnem, da
od nje ni pričakovati nikakega večjega
uspeha v zadevi japonsko-kitajskega spo-
ra. Dobro poučeni poudarjajo, da bodo na
konferenci, ki se bo pričela jutri dopol-
dne in bo trajala morda teden dni, poobla-
stili Zedinjene države in Veliko Britanijo
skupno ali pa le eno izmed njih na osnovi
washingtonske pogodbe o odnosih na
Tihem oceanu za neposredno posredovanje
med osrednjo kitajsko in japonsko vlad-
do, da bi se sedanja vojna čim prej kon-
čala in spor med obema silama definitiv-
no likvidiral. Bruseljska konferenca bo
imela, kakor kaže, svoj poseben pomen v
tem, da bodo na njej po dolgem času prvič
tesno sodelovali zastopniki treh de-
mokratskih velesil, Zedinjenih držav, An-
glije in Francije. Od tega sodelovanja
pričakujejo evropski politični krogi, da se
bo morda preokrenil tudi sedanji nevarni
položaj evropskih mednarodnih političnih
odnosov.

V tem smislu presojajo konferenco
predvsem veliki pariški in londonski listi.
Tako »Times« kakor tudi »Petit Parisien«
naglašata, da se Francija in Anglija na
konferenci in v razgovorih v Bruslju sploh
ne bosta spuščali v nikake nove akcije,
ne da bi si prej zagotovili stvarnega so-
delovanja Zedinjenih držav. Celo glede na
spor na Daljnem vzhodu bo Anglija sku-

šala prilagoditi svoje stališče docela na-
menom Američanom. Kar se tiče kitajsko-
japonske vojne, sodijo listi, da bo sprčo
odločilnega vpliva maršala Čangkajskega na
Kitajskem, ki si je znal podrediti vse lo-
kalne činitelje, trajala še dolgo in da se
bodo morali Japonci poslužiti še vse dru-
gačnih nasilnih sredstev, če bodo hoteli
prej ali slej doseči svoj končni namen in
uveljaviti svojo besedo tudi v Sinkijanu,
na vzhodnem koncu Kitajske, ki je kakor
klin potisnjen med Rusijo in angleško In-
dijo. Možnost, da bi se proti Japonci za-
radi njenega vpadu na kitajsko ozemlje
proglasile kakšne sankcije v smislu wa-
shingtonske pogodbe tihomorskih sil, vsi li-
sti izločajo, le glasilo angleškega delavstva,
»Daily Herald«, se zavzema za take ukre-
pe, češ, da bi bilo mogoče le na ta način
pripraviti Japonce do mirovanja.

Delegacije posameznih držav, ki bodo
sodelovale na konferenci, so se v posled-
njih dveh dneh zbrale v Bruslju. Tako je
že v nedeljo prispela številna kitajska de-
legacija pod vodstvom pariškega poslani-
ka Wellingtona Koa. V tej delegaciji sta
tudi kitajska poslanika v Londonu in Bru-
slju. Včeraj so prispeli delegati Portugalske
in Zedinjenih držav, dopoldne pa sta
došli še francoska delegacija pod vodstvom
zunanjega ministra Delbosa in angleška
z zunanjim ministrom Edenom na čelu.
Belgijski zunanji minister Spaak je sam
po vrsti sprejel vse delegacije. Nemci in
Japonci na konferenco ne pridejo.
Angleški zunanji minister sir Anthony

Eden se je že po svojem prihodu in krat-
kem odmoru v hotelu »Metropol«, v ka-
terem se je nastanila angleška delegaci-
ja, sestal najprej z glavnim ameriškim
delegatom Normanom Davisom, nato pa
s francoskim zunanjim ministrom Delbo-
som. Kakor zatrjujejo, so govorili delno o
postopku, po katerem naj bi se razvijalo
delo na konferenci, v kolikor bo šlo za ki-
tajsko-japonsko vojno, v glavnem pa o
splošnem mednarodnem političnem položa-
ju, o najnovejši nemški akciji za ponovno
pridobitev kolonij in o položaju na Sredo-
zemskem morju.

Danes je prispela v Bruselj tudi Ital-
janska delegacija pod vodstvom Marascot-
tija, ki bo na konferenci zastopala tudi
japonske interese, ker se Japonska enako
kakor Nemčija povablila na konferenco na
odzvala. Konferenco, ki se bo pričela jutri
ob 11. dopoldne, bo otvoril belgijski zuna-
jni minister Spaak s posebnim otvoritve-
nim govorom, v katerem bo ugotovil na
Daljnem vzhodu nastali položaj, splošno
mednarodno politično napetost in nevar-
nost za interese posameznih sil, ki so
materialno in politično prizadete na Tihem
oceanu in njegovih azijskih obalah.

V Franciji so skeptični

Pariz, 2. nov. v. V uradnih francoskih
krogih ne prikrivajo, da je položaj, v ka-
terem se bo pričela konferenca podpisne
washingtonske pogodbe, zelo resen, in da
so upi v likvidacijo kitajsko-japonskega

spora zaradi odsotnosti Japonske zelo ma-
lenkosti. Nasprotno menijo, da bo bru-
seljska konferenca dala predvsem franco-
skemu zunanjemu ministru priliko, da še
enkrat spravi z Edenom v sklad francosko-
angleško politiko, v kolikor je to glede po-
sameznih točk postalo potrebno po njunem
zadnjem sestanku. V to svrhu sta franco-
ski in angleški zunanji minister že danes
popoldne imela daljši razgovor, ki se ni na-
našal samo na konflikt na Daljnem vzh-
du, ki je na dnevnem redu bruseljske konfe-
rence, temveč na vse velike probleme,
ki zahtevajo v doglednem času rešitev. Ka-
kor poroča »Paris Mid«, so med temi pro-
blemi nemške kolonijske zahteve, razmere
v severni Afriki, položaj na Sredozemskem
morju in vprašanje nevmešavanja v špan-
ske notranje zadeve.

Japonska ne bo popustila

New York, 2. nov. AA. V New Yorku
je prispel generalni ravnatelj največjega
japonskega lista »Niši Niši« Singoro. Potu-
je v Evropo in je ena izmed onih osebnos-
ti, ki jih japonska vlada pošilja v Evropo,
da pouče evropsko javno mnenje o proble-
mih, ki najbolj zanimajo japonsko javno
mnenje. Ugodni japonski novinar je izjavil
pred odhodom v Evropo ameriškim novinar-
jem, da se sedanji spor na Daljnem vzhodu
prav lahko razvije v svetovno vojno, če bi
se rešitev spora predložilo zavlekle. Zelo
verjetno je, da se bo v to vojno najprej za-
plela Rusija, toda Japonska ne bo popusti-
la niti za pod, pa naj se zgodi, kar hoče.

Singoro je nato še izjavil, da so glavne
japonske zahteve naslednje: 1. Na Kitaj-
skem se mora nehati protijaponska propa-
ganda. 2. Razširiti se mora razoroženi pas
okoli Šanghaja. 3. Kitajska mora priznati
mandžursko vladno. 4. Vsa Kitajska se mora
povezati v posebno carinsko zvezo z Japo-
nsko.

Seja londonskega odbora

Pred odločitvijo o nadaljnji usodi londonskega odbora
za nevmešavanje v španske zadeve

London, 2. nov. o. Ožji odbor za nevme-
šavanje se je danes po dvakratni kratki
odgovitvi sestel ob 17. Razpravljal je o
sklepih, ki so bili doseženi včeraj v raz-
govorih, med lordom Plymouthom, Itali-
janskim poslanikom Grandijem, franco-
skim poslanikom Corbinom in ruskim po-
slanikom Majskim. Že pred današnjo se-
jo odbora so dobro poučeni krogi zatrje-
vali, da je napetost zaradi italijanskega
in nemškega odpora proti ruski abstinen-
ci v odboru zopet nekoliko popustila. Ome-
njeni poslaniki so prejeli od svojih vlad
nova navodila in je pričakovati, da bo mo-
goče vendarle preprečiti nevarnost, da bi se
na najnovejši sešede londonskega odbora
končalo zopet s kakšnim polomom.

Rim, 2. novembra. o. Kljub vestem iz
Londona, po katerih je pričakovati, da bo
najnovejša napetost v odboru za nevme-
šavanje zopet popustila, se italijanska tis-
kovna kampanja proti Rusiji nadaljuje.
Glede na rusko abstinenco poudarja da-
našnja »Tribuna«, da Italija slej ko prej
vztraja pri svoji zahtevi, da je treba
sporedno s pričetkom izločevanja tujih
prostovoljcev iz španske državljanske vo-
jne generalu Francu priznati vse vojaške
pravice, ki mu gredo po mednarodno pravi-
nih običajih. List naglašata, da je Italija
opozorila vse prizadete sile, da smatra
postopanje Rusije v odboru za nevmeša-
vanje, v katerem se ni izrekla za angle-
ški kompromisni načrt, za nadaljnje od-
klanjane vojaških pravic, ki bi jih bilo
treba Francu vsekakor priznati. To postop-
panje bi lahko kompromitiralo sleherni
možnost, da se angleški načrti končno le
realizirajo. Če Rusija ne bo opustila svoje
abstinenice, se tudi Italija ne bo več zani-
mala za početje nevtralnostnega odbora.
Po informacijah nekaterih drugih listov,
je ruska vlada naknadno še potrdila sta-
lišče, ki ga je Majski zavel v nevtralnost-
nem odboru.

Angleški dogovor z generalom Francom

London, 2. nov. g. »Evening Standard«
trdi, da je bil med angleško vlado in vlad-
do generala Franca sklenjen dogovor, po
katerem sme Anglija v Salamanci, Bilbau
in Cadizu ustanoviti zastopstva. General

nanjega pritiska, kakor je bila pod mo-
narhijo habsburških apostolskih cesar-
jev. Ne le v svojem udeleževanju,
temveč tudi v svojem materialnem po-
ložaju si je katoliška cerkev v teh 19
letih narodne svobode ustvarila silne
pozicije. Borba proti konkordatu ni bila
borba proti priznanju katoliške konfe-
sije, ne borba proti pravicam katoli-
škega prebivalstva. Jedro spora so bile
le nekatere določbe, o katerih velik del
naroda smatra, da se ne dajo spraviti
v sklad z načelom državne suverenosti
in neodvisnosti države od cerkve, ne
pa cerkve od države.

Prav tako se nam zdi pogrešno, če
angleški državnik vprašanje sožitja
Slovencev, Hrvatov in Srbov primerja
z vprašanjem Škotov ali Valijanov na
Angleškem, češ da Angleži še nikoli
niso mislili na to, da običaji in tradi-
cije Škotov in Valijanov ne bi smeli
priti do svobodnega izraza, nasprotno,
da to gledajo z veseljem in ponosom.
Sir Churchill naj veruje, da tudi v Ju-
goslaviji še nikomur ni padlo v glavo,
da bi posebnosti Slovencev, Hrvatov in
Srbov, njihove običaje, njihove tradi-
cije poskušal zatreti. Jugoslovanska na-
rodna skupnost, naša kultura in vse
naše življenje so pretesno navezane in
odvisne ravno od teh dragocenih in za
nas nepogrešljivih posebnosti posamez-

Francu je dobil pravico ustanoviti v An-
gliji trgovinske urade, ki so enakopravni
konzulatom in ki smejo izdajati potne li-
ste in druge dokumente. Ti uradi imajo
tudi pravico razobešati zastavo generala
Franca.

Zasedbi zasedbe severnih španskih pri-
stanščih po nacionalističnih četah je angle-
ska admiraliteta sklenila, da umakne an-
gleške ladje iz pristanščih v Biskajji.

Turčija za izvajanje pomorske kontrole

Ankara, 2. novembra. b. Turška vlada
je vsem merodajnim činiteljem poslala
posebno okrožnico v zadevi izvrševanja
pomorske kontrole v skladu s sklepi nyo-
nske konference. Turčiji pripada nadzor-
stvo v Črnem, Egejskem in vzhodnem
Sredozemskem morju. Nadzorstvo bodo po
navodilih turške vlade izvajali številni to-
povski čolni s pomožnimi ladnjami ter es-
kadra turških vodnih letal. Poveljstva teh
ladij in letal so prejela strog nalog, naj
sleherno neznano podmornico, čim bi se
pojaviła kje v bližini, takoj bombardirajo
in potopijo.

Aretacija španskih agentov v Avstriji

Dunaj, 2. nov. o. Avstrijska in švica-
rska policija sta izsledili agente španskih
republikancev, ki so po srednji Evropi na-
birali prostovoljce in jih pošiljali v Span-
ijo. Včeraj so v Bregenzu ustavili trans-
port 100 prostovoljcev, ki so bili po večini
iz Avstrije, Poljske, Češkoslovaške, Ma-
džarske, Italije in Jugoslavije. Policijski
organi so dognali, da so agente delali pod
vodstvom Melanije Ernstone, nekdanje
uradnice ruske trgovske agencije na Du-
naju, ki pa živi sedaj v Davosu. Pod nje-
nim vodstvom so bili štirje agenti, med
njimi tudi neki Skob z Dunaja. Za vsakega
prostovoljca so prejeli nabiralci po 40 do
60 šillingov, prostovoljci sami pa takoj po
svojem pristanku po 80 do 100 šillingov.
Doselej je bilo v zvezi s to afero aretiranih
13 ljudi. Prostovoljce, ki so jih usta-
vili na avstrijski obmejni postaji, so po-
slali nazaj v njihove domače kraje.

nih delov našega naroda. Pri tem gre-
mo mi mnogo, mnogo dalje, kakor An-
gleži. Imamo poleg kulturnih razume-
vanje tudi za politične, gospodarske in
socialne strukturne posebnosti Sloven-
cev, Hrvatov in Srbov in se ne upira-
mo, da pridejo do izraza tudi v našem
državnem ustroju, v vodstvu naše
narodne politike, kar o Škotih in Vali-
žanih Angleži sigurno ne smatrajo za
diskusije vredno.

Če torej tu siru Churchillu ni uspelo
pravilno gledati na naš notranji pro-
blem, ima pa na drugi strani gotovo
prav, ako smatra, da mlada Jugoslavija,
ki zre s tolikimi nadami v bodočnost,
ne bi smela ostati zapletena v svoje
notranje razprtje. Morda je nekoliko
resnice tudi v njegovih besedah, da je
v našem notranjem sporu mnogo aka-
demskega, teoretičnega. Pa v tem je
ravno naša nesreča. V dobi demokra-
cije smo doživeli režime strankarskih
oligarhij, ki so naše državne probleme
reševale s stališča partijskih računov.
Avtoritativni režim ni uspel, da bi ve-
lika načela, zaradi katerih je bil uve-
den, praktično realiziral in danes se
nasprotujoča mišljenja in mnenja ne
morejo približati, ker manjka stvarne
diskusije in ker se je zopet uveljavilo
načelo ekskluzivističnega reševanja na-
šega problema.

Srditi boji ob Sučovu

Čeprav kitajski odpor popuša, so bili včeraj vsi
japonski napadi odbiti

Šanghaj, 2. nov. o. Japonsko vrhovno po-
veljstvo objavlja, da je Japoncem po tež-
kem preходу čez reko Sučov na severnem
robu šanghajskih mednarodnih koncesij
uspelo zavzeti vse važne kitajske postoj-
anke na desnem bregu te reke. Kolikor se
Kitajci s posameznimi postojank ob reki še
niso umaknili, jih japonsko topništvo z vsi
silo obstreljuje s svojih novih postojank v
neposredni bližini koncesijskega področja.
Ti boji so poslednji akt japonske ofenzive
za Šanghaj.

Ni dvoma, da je bil kitajski odpor v za-
dnjih dneh hudo oslavljen, saj je Japoncem
uspelo z naglim nastopom preokraciti re-
ko Sučov, kar bi bilo izredno tvegano po-
dejte, če bi bili Kitajci materialno in mo-
ralno količičaj bolj pri močeh. Že v bojih
za Kiangvan in Cape se je pokazalo, da
postaja kitajski odpor vedno bolj slabot-
nejši, kar končno ni čudno, če se upošteva,
da je n. pr. od 18. in 87. kitajske divizije,
ki sta šteli skupno okrog 50.000 moderno
oboroženih vojakov, ostalo le še 1000 ljudi.
Tudi Kitajci priznavajo, da je njihov po-
ložaj težaven, vendar pa opozarjajo, da
nastopajo na novi fronti zopet sveže rezerve,
ki jim je v glavnem tudi že uspelo usta-
viti Japonce na zavzetih postojankah. V
ostalem so tudi Japonci v prav izredni me-
ri ojačili svojo šanghajsko vojsko. Samo
v pretekli noči in dopoldne se je pri Vu-
sungu v japonskem delu mednarodne kon-
cesije izkrcalo več tisoč japonskih voja-
kov z 10 japonskih tovornih ladij, obenem
so raztovorili ž njih tudi velike množine
vojnih potrebščin.

Kitajci so se sicer res umaknili s svojih
obrežnih postojank ob Sučovu, toda tam-
kajšnji oddelki so takoj zavzeli nove v
zadnjem času izredno utrjene postojanke,
ob katerih so se zlomili vsi današnji japo-
nski napadi, čeprav je japonska pehota pro-
dirala pod zaščito tankov, oklopnih avto-
mobilov, mnogostevilnih napadalnih in
lovskih letal ter poljskega topništva. Ki je
sedaj še vedno razmeščeno vzdolž levega
obrežja. Kakor vse kaže, se je končno for-
mala nova fronta in so se manevrski boji
spremenili zopet v rovovske.

Okrog 11. dopoldne se je pred novimi
kitajskimi postojankami na desnem bregu
Sučova pojavilo 25 japonskih velikih bom-
bnikov in okrog 60 lovskih letal, ki so slu-
žila bombnikom v zaščito pred morebit-
nimi napadi kitajskih lovcev. Iz mednarod-
ne koncesije so vojaški strokovnjaki pa-
zno zasledovali ta napad. Njegovaja pozor-
nost je zbudilo 10 orjaških petmotornih
bombnikov, ki so povsem nove konstruk-
cije in tipa. Ti tajstveni bombniki so bi-
li očitno izgrajeni iz še neke neznane trd-
ne zlitine, ker kljub temu, da so jih kitaj-
ske protiletalske granate ponovno zadelo,
noben izmed njih ni bil prisiljen umak-
niti se iz borbe, kaj šele, da bi ga bili se-
strelili. Ti ogromni bombniki so se po na-
padu umaknili mimo narodne koncesije na
ravnost proti morju in sidiijo, da so jih
poslali kar z Japonske. Potemtakem imajo
velik akcijski radij. Poleg vsega računajo
mednarodni strokovnjaki s tem, da ima-
ta letala še posebne močne oklepe.

Kitajski neuspeh v Šansiju

Tokio, 2. nov. o. Po japonskih informa-
cijah se je najnovejša kitajska ofenziva na
japonske postojanke ob progi Peking -
Hankov ponesrečila. V veliki meri je bil
tega kriv guverner pokrajine Šansi, ki na
zahtevo maršala Čangkajskega ni hotel s
svojo vojsko hkratu napasti japonskih kol-
on na svojem ozemlju. Japonci računajo,
da se bo guverner Šansija sploh izneveril
Čangkajsku. V tem primeru bi bila usoda
severnih kitajskih pokrajin tako rekoč
zapečatena.

Japonsko zadoščenje Angležem

London, 2. nov. o. Preiskava zaradi naj-
novejšega incidenta v Šanghajske medna-
rodni koncesiji je zaključena. Preiskoval-
ne oblasti so dognale, da je v skupino an-
gleških straž res udarila japonska grana-
ta, ki je ubila tri vojake, 7 pa jih ranila.
Japonske oblasti priznavajo svojo kriv-
do in je japonski konzul v Šanghaju izja-
vil zastopnikom angleške vojske, da bo
Japonska plačala primerno odškodnino ter
dala tudi vsa druga zahtevana zadošče-
nja.

Militarizacija japonskih vladnih poslov

London, 2. novembra. o. Po informaci-
jah iz Tokija se pripravljajo daljnosežni
dogodki. Službeni krogi zatrjujejo, da se
bo zakulisna borba med japonsko diploma-
cijo na eni ter vojaško stranko na drugi
zaključila že v nekaj dneh. Spritno velike
napetosti je mikado sklenil obnoviti tako
zvani cesarski glavni stan, ki je na Japon-
skem deloval že za rusko-japonske vojne.
V tej ustnovi se bo koncentrirala vsa naj-
višja oblast v državi. Cesarski glavni stan
bo odločil ne le o japonski produkciji in
gospodarstvu sploh, nego tudi o tiskovnih
zadevah, o informativni in propagandni
službi ter o finančnih vprašanjih. Splošno
napovedujejo, da bo cesarski glavni stan
takoj po svoji ponovni ustanovitvi izvr-
šil velike osebnne spremembe na vseh po-
ročjih državne in samoupravne službe. Vsi
višji uradniki, ki ne bodo na njegovi strani,
bodo takoj odstavljani. Japonska voja-
ška stranka hoče namreč za vsako ceno na-
praviti konec anglofilstvu na japonskih
tleh.

Panazijski kongres v Tokiju

Washington, 2. nov. o. Ojačanje proti
angleške in protiameriške Ameri na Japo-
nskem je izzvalo v Washingtonu veliko
pozornost in splošno sodijo, da Japonci ne
meravajo ostati pri svoji kitajski pu-
stolovščini, nego hočejo tudi obračunati s
raznimi svojimi telcem na Daljnem vzh-
du. O tem priča najbolj japonsko-azijska
propaganda. V Tokiju se mudi pretendent
na prestol nekdanjega kitajskega Turke-
stana. Te dni je bil v Tokiju kongres azijs-
skih muslimanov, na katerem so bile za-
stopane Indija, Siam, Notranja Mongol-
ja, severna Kitajska ter Japonska. Ustan-
ovljena je bila zveza »Mlada Azija«. Kongres
je proglasil skupno borbo proti
boševizmu, obenem pa se je izrekel tudi
proti slehernemu vmešavanju držav s tu-
jih kontinentov in kitajsko-japonski spor.

Spiritno teh okoliščin so izredno pospeš-
vse ameriške priprave za vsako eventual-
nost. Ameriška vojna mornarica se je
koncentrirala na Aleutih, na Midwayskem
otočju pa se zbirajo ameriške letalske
sile.

Oboroževanje Amerike

Newyork, 2. novembra. b. Kako resen je
mednarodni položaj po presoji odgovornih
ameriških krogov, se najbolje razvidi iz te-
ga, da je ameriški generalni štab izdelal nov
mobilizacijski program, po katerem bi bilo
mogoče v prvih dveh mesecih vojne popol-
noma oborožiti pol milijona prostovoljcev.
Mornariško ministvo je predložilo novo
zahtevo po zvišanju kreditov za gradnjo
novih ladij, in sicer v skupnem znesku 236
milijonov dolarjev. Med drugim je določena
gradnja dveh novih oklopnih po 35.000 ton.
Suhozemna vojska in mornarica skupaj za-
hlevata nadaljnji predit za 700 novih letal.
To dokazuje, da se želi Amerika dobro pri-
praviti za vsak primer.

Pred 25 leti

Slovenska javnost in slovenski tisk ob pričetku prve balkanske vojne 1. 1912

Ko listamo po naših starih časopisih, vidimo kako silovito so potresli pred 25 leti dogodki na Balkanu srce in dušo našega naroda. Instinktivno je takrat tudi slovenska narodna javnost občutila, da nastaja nova doba. Seveda je bilo od prvega dne vse, kar je čutilo napredno in narodno, s svojimi simpatijami na strani balkanskih zaveznikov. Že takrat je padla beseda, da se je pričela odločilna borba za jugoslovensko stvar. Balkanske države so v začetku oktobra 1912 prekinile diplomatske odnose s Turčijo. Ko je avstrijska diplomacija vse storila, da jih še v zadnjem trenutku ostraši in se je vedno bolj kazalo sovrastvo avstro-ogrsko politike napram osvobodilnim ciljem bratov na Balkanu, se je v avstrijskem slovenskem svetu dvignil glas protesta in ogorčenja.

V taktičnem glasilu napredne in narodne javnosti, v »Slovenskem narodu«, je nacionalna misel med Slovenci dobila svojega energičnega glasnika. Na svečan način se je »Slovenski narod« pridružil pozdravu člana avstrijske delegacije dr. Čingrija, ki je na delegacijski seji dne 7. oktobra 1912 v imenu vsega našega naroda v Avstro-Ogrski, obrnjen proti Beogradu, izjavil: »Prejmite, jugoslovanski bratje, naše iskrene pozdrave! Blagoslovljeno bodi vaše orožje, kakor je sveta in božja vaša pravica! Slovenski narod« je pričel primerjati prilike v svobodnih južnih slovenskih državah z neznoznimi razmerami v katerih morajo živeti južni Slovani v Avstro-Ogrski.

Dne 8. oktobra 1912, je napisal »Slov. narod«: »Avstrija vidi vstajati strahove v Beogradu. Toda pogibelj ji preti od njene lastne politike napram Jugoslovanom. Kar se vrši na avstrijskem slovenskem jugu, to je politična blaznost. Mi jugoslovani hočemo samo pravico in ničesar drugega.«

Ko so Črnogorci prvi prekorčili svojo in s tem turško mejo, je priobčil »S. N.« dne 10. oktobra navdušen članek »Onam, onamo. — In v naslednjih dneh in danih Dunaja je vodil ostro borbo proti povišanju vojnega proračuna, ki ga je dunajska vlada zahtevala. Ko je prišlo v delegacijah do glasovanja o vojnih kreditih, sta jugoslovanska delegata Čingrija in Spincić glasovala proti. Utemeljila sta svoje glasovanje z izjavo, da naj monarhija najprej uredi svoje notranje razmere, potem pa misli na orožje. Zastopnik taktične SLS je glasoval za vojne kredite. »S. N.« ga je zaradi tega lučno napadel, češ da je »s tem razbil jugoslovansko sloglo in doprinesel nov dokaz, da so pošteni jugoslovanski politiki, kadar gre za narodno stvar vedno tam, kjer klerikalci ne.«

Dne 17. oktobra je nastopilo vojno stanje in »S. N.« je proslavil zgodovinski dan in razpravljati tudi že o posledicah vojne: »Danes zvonijo v Beogradu zvonovi. Označijo boj naših bratov proti dušmaninu. Radi pozabljamo na temne sile, ki preže v bodočnosti, ko slišimo grmeti iz Sofije in Beograda, iz Cetinja in Aten silne besede: Trema, Vizzano!«

»Slovenski narod« je objavljati o vojnih dogodkih vsak dan obširna poročila svojih posebnih poročevalcev na srbskem, črnogorskem in bolgarskem bojišču. V svojih poročilih z Dunaja pa je obširno razpravljalo o političnem pomenu in o posledicah dogodkov na Balkanu. Vedno jasneje prihaja v teh poročilih na dan čista jugoslovanska koncepcija. In vedno bolj konkretno se v teh člankih postavlja nepomirljivo nasprotstvo narodnega interesa z interesi avstro-ogrsko monarhije.

24. oktobra je na Dunaju v avstrijskem državnem zboru pričela proračunska deba-

na. »S. N.« je kritiziral ekspozice ministrskega predsednika, češ da zasluži samo dva naslova: »Wir bleiben die alten« in »Es wird fortgewurstelt«. Ugotovil je, da vlada in Nemci nimajo nobenega razumevanja za jugoslovensko vprašanje, in podčrtal besede dunajskega liberalnega poslanca Zerklerja, ki je opozarjal v svojem govoru c. kr. vlado, da se jugoslovensko vprašanje ne da rešiti z državnimi tožili in ne zatreči z nasilstvi. Nemčija in Italija sta nastali brez oficijelne Avstrije in proti njej. Naravni razvoj se prepreči ne da.

Kumanovski bitko je »S. N.« proslavljalo kot zgodovinski dogodek prvega reda, nad katerim strmi vsa Evropa in ki sili avstro-ogrsko monarhijo, da revidira svojo balkansko politiko. Obširno je poročal o odmevu kumanovske bitke v dunajskih političnih krogih in zlasti v dunajskem parlamentu. Tam je predsednik vlade grof Stürgkh še vedno vztrajal glede Turčije na načelu, da se mora vzpostaviti staro stanje (status quo ante). »S. N.« je ugotovil, da se medtem rušijo vse osnove take politike na Balkanu. Status quo ostaja edina sposobnost avstrijske diplomacije, njena nevednost in omejenost se ne menjata. Na seji avstrijskega parlamenta dne 29. oktobra je postavil poslanec dr. Šmodlaka načelo: »Jug monarhije Jugoslovanom, Balkan Balkancem.« To načelo je osvojilo tudi »S. N.« za napredne in nacionalne Slovence.

Medtem se je začel v slovenski javnosti živahen jugoslovanski nacionalistični pokret. V Ljubljani je bil ustanovljen odbor za »Rdeči križ balkanskih držav«. Odbor je začel zbirati prispevke po vseh slovenskih krajih. V obliki, ki ga je odbor izdal, stoji, da je balkanska vojna vojna za svobodo in za civilizacijo: »Rodoljubni Slovence se pozivajo, da pomagajo otirati solze onim, ki tvegajo kri in življenje za svobodo trpečih bratov. Mladina slovenska pa se spominja, da se borijo bratje na Balkanu tudi za njene ideale.« Ustanovitev odbora balkanskega Rdečega križa, ki je kmalu dobil tudi podružnice po drugih slovenskih krajih je izzvala pri c. kr. vladi seveda velik odpor, doma pa povzročila interesanten političen intermezzo.

Odboru sta predsedovala dr. Ivan Tavčar in ga. Vera Šlajmerjeva, tajnik pa mu je bil urednik Rasto Pustosilek. Tudi v podružnicah na deželi so bili samo napredni ljudje. Med »Slovenscem« in »Slovenskim narodom« je prišlo zaradi tega do ostrega obračunavanja. »Slovenski narod« je obtoževal taktične klerikalce, da so njihove simpatije na turški strani, in je silno zameril »Slovenscu«, ki je očital odboru za balkanski Rdeči križ enostranost, češ da so tudi Turki vredni usmiljenja. Predlagal je, naj gospodje okrog »Slovenca« ustanovijo odbor za nabiranje prispevkov za turški Rdeči polmesec. »Naprednjaki pa bomo nabirali za one, ki so nam bratje po krvi in jeziku.«

Na javnem shodu napredne stranke dne 30. oktobra v Ljubljani je deželni odbornik dr. Triller proslavljati junako borbo jugoslovanskih držav za krst častni in svobodu zlatu. Primerjal je s temi velikimi dogodki abderiskke razmere doma, kjer »nam nasilni režim klerikalne stranke nudi nov dokaz, da vlada med krščanskim kulturnim problemom in rimskim klerikalizmom pravih razlik. kakor med stremljenjem krščanskih narodov na Balkanu in med Turki.« Dr. Triller je navajal posamezne primere. Na zboru je končno bila sprejeta resolucija, ki izrekla tople simpatije bratom na Balkanu ter želi njihovemu orožju blagoslova in popolnega uspeha.

Nj. Vel. kraljica v Rumuniji

Beograd, 2. novembra. AA. Nj. Vel. kraljica Marija se je danes dopoldne odpeljala v Balnok v Rumuniji, kjer bo ostala nekaj časa v gosteh pri svoji sestri.

V spremstvu Nj. Vel. kraljice je polkovnik Branko Pogačnik.

Beležke

„Slovenec“ in volitve na univerzi

Pokret jugoslovanske omladine, ki je zbrala med Slovenci v nekaj mesecih že tisoče in tisoče mladih mož in fantov, vzbuja pri gosposdi in Kopitarjevi ulici mučne skrbi. S ešobnim lepim uspehom pri volitvah v akademsko reprezentanco Aleksandrove univerze se je pridružil naši kmečki, obrtni in delavski jugoslovanski mladini tudi naša akademska generacija. »Slovenec« ni mogel prako tega uspeha, ki je dokumentiral, kako je jugoslovanska misel tudi na naši univerzi čedalje močnejša. Z razumljivim nezadovoljstvom je moral priznati, da »so napredovali nacionalisti, kar tudi ni brez značilnosti«. Glasilo slovenske katoliške akcije pa ne bi bilo zvesto samemu sebi, če ne bi v isti sapi grdo lagalo: »Vse, kakor so levičarske fraze letos izgubile na svoji privlačnosti, tisti ljudje, ki so nagnjeni v smer, ki je protiljudska, pa se sedaj zatekajo k nacionalizmu, kjer najdejo vsaj v kulturno-bojnom oziru zelo veliko serodnost duha.«

Pri »Slovenscu« prav dobro vedo, kako stoji stvari na ljubljanski univerzi. Jugoslovanski nacionalisti niso prav nič okrepili svojih položajev in napredovali na račun kakih skesanih »levičarjev«, temveč z dotokom novega akademskega naraščaja, ki se je v srednji šoli prežl za jugoslovanskim duhom. To pa je ravno dejstvo, ki gospodo v Kopitarjevi ulici hudo boli in se zato zateka k tolažbi o levičarskih »dezertirih«. Kam se levičarji zatekajo in komu nudijo svojo podporo, o tem ima naša javnost dovolj zgovornih dokazov. Zato naj bodo slovenčevci le kar lepo tiho o tem.

Zaobljuba rezervnih oficirjev

Na kongresu Udruženja jugoslovanskih rezervnih oficirjev v Skoplju je bila med drugim soglasno sprejeta naslednja resolucija:

»Rezervni oficirji in bojovníki iz vse države, zbrani na svojem manifestacijskem kongresu ob priliki 25-letnice osvoboditve Južne Srbije, prisegajo možato in odločno, da bodo drage in dragocene pridobitve in plodove svojega in svojih padlih tovarišev nesebično dela pošteno in častno. Hočejo jih izročiti svojemu potomstvu v nasledstvo v isti veličini in obliki, kakor so bili doseženi v sedmih letih krvavih vojn.«

Falzifikat kot sredstvo politične borbe

Beograjska revija »Javnost« razpravlja o modi falzificiranja pravega mišljenja o živih in mrtvih, ki se je pri nas udomačila poslednje čase. Zlasti hrvatskim klerikalcem očita »Javnost«, da so se vrgli s posebno gorečnostjo na falzificiranje mišljenja velikih mrtvih Hrvatov. List pristavlja: »To je tudi naravno, če pomislimo, da ni bilo med velikimi Hrvatini enega, ki bi bil klerikalno usmerjen. Tako so hrvaški klerikalci zadnje čase dokazali, da je bil pokojni Starčević, ki je vodil zelo ostro borbo proti klerikalizmu, prav za prav klerikalni prvobornik, enako tudi Kvaternik kateremu so pravoslavni popi blagoslovljali zastave. O pokojnih bratih Radićih, ki sta bila docela prežeta z liberalnim duhom in mislila celo o tem, da bi vsi Hrvsti vstopili v novo vero, trdijo klerikalci danes, da sta pošiljala preko mons. Pelegrinetija pozdrave rimskemu papežu. Dr. Janez Evangelist Krek, ki je bil prepričan pristaša narodnega edinstva in odločno obojeval slovenski separatizem, se danes skuša proslavljati kot prvobornik separatizma. Doživljamo celo, da se nihče ne spominja njegovega ne samo državnega nego povsem nacionalnega jugoslovenstva. Kot polkleriški se danes predstavljajo narodni Gaj, Senoa in Preradović in celo zloglasni pesnik svobodne besede Silvij Kranjević. Pozabljeno je že davno, da ga je postavil nadškof Stadler na indeks in preganjal celo po smrti.«

»Javnost« prihaja po vsem tem do zaključka, da je »falzifikat« v osnovi klerikalizma, kakor tudi v osnovi boljševizma. Kjerkoli ne priznavajo svobode misli in znanosti, se poraja falzifikat kot osnova delovanja.«

Slika iz tabora dr. Mačka

Pred dubrovaškim okrožnim sodiščem bi se imela te dni vršiti razprava proti skupini zagrebških dijakov, ki so bili letos poleti na počitnicah v Orebiču na polotoku Pelješcu. Kot pristaši frankovcev in klerikalcev so se odpeljali na sosedno Korčulo, kjer je govoril na nekem shodu g. Večeslav Vilder. Akademiki so hudo napadali in insultirali Vilderja, ker se je v svojem govoru zavaroval pred očitki, da podpira politiko Janke Puste. Končno so mu shod razbili.

Zadeva je prišla pred sodišče. Razprava proti klerikalnim in frankovskim študentom je bila že trikrat razpisana, bila pa je vedno preložena, ker ni prišel nihče od obtožencev na razpravo. Sedaj je zahteval njihov zagovornik, naj se vse gradio odlopi zagrebškemu sodišču, ker so vsi obtoženci, kakor tudi večina prič iz Zagreba. Razprava je bila še enkrat odložena, o zahtevi po prenosu procesa v Zagreb pa bodo sedaj sklepale višje sodne instance.

Razlaga radičevskega poslanca o sporazumu

Beograjsko »Vreme« poroča o poteku velikega zbora HSS v Posušju v primorski banovini. Pred zborom je bila blagoslovitev strankine zastave. Na zboru je nastopil bataljon »Hrvatske seljačke zaščite«, močan 400 mož.

Glavni govornik je bil poslanec dr. Barisa Smoljan, ki je govoril o sporazumu med dr. Mačkom in beograjsko združeno opozicijo. Dejal je: »Nedavno ste čuli besedo »sporazum« in se vprašujete, kaj

Predlogi za obnovo naših mest

Resolucija Jugoslovanskega društva za ceste

Pod predsedstvom bivšega prometnega ministra Svetislava Milosavljevića je bila v soboto v Beogradu plenarna seja Jugoslovanskega društva za ceste. Navzoči so bili delegati vseh banovinskih društev, iz Ljubljane predsednik dr. Vrhumec in podpredsednik inž. Skaberne, načelnik tehnične oddelka banske uprave. Ob koncu je bila soglasno sprejeta resolucija, ki jo je predložilo ljubljansko Društvo za ceste.

Resolucija najprej ugotavlja, da ukrepi za motorizacijo države ne bodo rodili sadov, dokler ne dobimo dobrih cest, ki so pogoj za moderni promet. Stanje naših cest je tako slabo, da ogromno škoduje domačemu gospodarstvu, zlasti tujskemu prometu. Škodljivo je tudi nacionalnim interesom, ker bi dobre ceste razvile medsebojni promet in povežale naše pokrajine v krepkejšo skupnost. Obnova naših cest je zato ena najnujnejših nalog državne gospodarske politike. Za njo so potrebni naslednji ukrepi:

1. Po izkušnjah in pozitivnih rezultatih v drugih državah naj se osnujejo cestni fond za financiranje cestnih del v velikem obsegu. Fondom naj se zajamčijo za-

stostni dohodki deloma iz novih virov, deloma iz onih javnih dajatev, ki že sedaj obremenjujejo cestni promet. Vsa zbrana sredstva se morajo porabiti izključno za sistematično izgradnjo modernih cest.

2. Dosedanji krediti za vzdrževanje državne cestne mreže so mnogo premajhni. Nujno je potrebno, da se znatno povečajo proračunski krediti, določeni za vzdrževanje cest.

3. Tudi banovine in občine morajo posvetiti svojim cestam večjo skrb. Jugoslovansko društvo za ceste prosi vlado, da jim na primeren način preda to potrebo.

4. Cestna dela, ki so se začela iz enomilijardnega kredita, naj se dovršijo, da se bodo vsaj te ceste mogle čim prej izročiti prometu. Nadaljevanje teh del diktirajo tudi socialni in gospodarski razlogi: zaposlitev delavstva, izraba že izvedene organizacije tehnične službe in amortiziranje investicij, ki so jih izvršila gradbeno podjetja. Vlada se zaradi tega naproša, da uveljavlja zakona o cestnih fondih preskrbi za nadaljevanje teh del potrebna finančna sredstva.

Eden proti Mussoliniju

Anglija ne priznava nikomur pravice, zahtevati od nje žrtve, za katere ni pripravljen sam

London, 2. nov. d. V spodnji zbornici se je včeraj nadaljevala razprava o dodatnih predlogih opozicije k adresi na prestolni govor. Min. predsednika Chamberlaina, ki je obolel, je zastopal zakladni minister John Simon.

V debati je zunanji minister Eden podal važne izjave o sedanjih vprašanjih mednarodne politike. Predvsem je napadel vmešavanje Italije v nemško-angelsko kolonijsko vprašanje, do katerega ji je odrekal vsako pravico. Med drugim je izjavil:

Kakor je zbornici brez dvoma znano, se je v zadnjih dneh neka država, ki je sama po končani svetovni vojni pridobila znatna ozemlja v Afriki in sicer od držav, ki so bile v vojni njene zaveznice, zavezla za nemške kolonijske zahteve. O tem nočem podati nadaljnjih izjav, v kolikor gre za Nemčijo in nas same, odkrito pa moram izjaviti, da ne priznavamo nobeni vladi pravice, zahtevati od nas žrtve, če ne obstoja noben dokaz, da je sama pripravljena žrtvovati kaj v tej zadevi.

Edenove besede je zbornica sprejela z dolgotrajnim plaskanjem.

Po Edenovem govoru sta laburistična poslanca major Attlee in Dalton ostro kritizirala vladno zunanjo politiko. Odgovarjal jima je v imenu vlade sir John Simon, ki je dalje časa govoril o konferenci v Bruslju. Nato je bil dodatek delavske stranke k adresi na prestolni govor odklojen s 363 glasovi proti 142.

Ugoden odmev v Franciji

Pariz, 2. nov. AA. »Journal« piše o Edenovem govoru: Eden je odgovoril Mussoliniju tako, kakor je želela vsa Anglija. Ne trdimo, da ni več dobre volje pri Veliki Britaniji, ki jo je Chamberlain v tolik meri pokopal Italiji, pravimo le, da je ta govor pokazal, da ne gre smatrati dobre volje Anglije za znamenje slabosti.

Socialistični »Populaire« naglasi, da je Eden tudi to pot poudaril prijateljski sporazum med Francijo in Veliko Britanijo in obenem ostančno tudi željo po sodelovanju z Zedinjenimi državami. Glavno glasilo socialistov pozdravlja Edenove besede, pravi pa, da ima v zvezi vsemu vtis, da se v britanskem zunanjem ministertvu ne zavedajo dovolj, kako silen udarec za demokracijo bi pomenila končna zmaga generala Francea.

Nemški tisk nezadovoljen

Berlin, 2. nov. AA. Edenova izjava o kolonijah v spodnji zbornici je zbudila veliko zanimanje nemške javnosti. »Völkischer Beobachter« pravi: Glede kolonij ni imel Eden ničesar novega povedati. Iz njegovega govora se vidi, da se ni ničesar naučil glede nemških kolonijskih zahtev, ki se ne dajo urediti s kakšno površno gesto.

Berliner Börsen-Zeitung« piše, da Eden odreka Italiji pravico, da bi se zavzemala za kolonije Nemčije. V Rimu ne bodo ostali Edenu dolžni potpisane odgovore. Zato se lahko omejimo na ugotovitev, da se bo na tak primitiven način kar najmanj posrečilo zabiti klit med dva naroda.

Berliner Tageblatt« vprašuje: Ali hoče Eden s tem, ko odreka Mussoliniju pravico govoriti o nemških kolonijah, zavladati na evropski celini na avtokratski način: Zdi se, da pogovor za to ni.

Hitler bo odpovedal verzajske določbe o kolonijah

London, 2. nov. AA. »Daily Herald« poroča, da bo Adolf Hitler v kratkem sklical državni zbor, pred katerim bo poudaril nemško zahtevo po kolonijah. Hitler bo

pomeni. Pred nekaj dnevi so prišli v Zagreb Srbijanci in rekli dr. Mačku: »Pri- znamo, da je bilo vse, kar smo do sedaj delali, pogrešno. Zato smo prišli, da se sporazumemo.« Dr. Maček jim je odgovoril: »Bratje, jaz sem vedno za sporazum. Po razgovoru so Srbijanci pisali dr. Mačku, da je narodna suverenost steber in da se mora ustava, ki je bila sprejeta proti volji hrvaškega naroda, ukiniti. Prav tako so Srbijanci priznali, da smo Hrvati poseben narod. Ko so pozneje prišli zopet v Beograd, so sprejeli vse zahteve in pogoje dr. Mačka.«

Odgovornost za poročilo o vsebini govora dr. Smoljana prepuščamo »Vremenu«, ker v »Hrvatskem dnevniku« poročila o tem shodu še ni bilo.

Aretacija zaradi spopada v Kragujevcu

Kakor smo poročali v nedeljskem »Jutru«, so se v soboto večer v Kragujevcu spopadli pristaši združene opozicije in JRZ. Pri tem je bil hudo ranjen policijski pisar Ljubisa Vasić, ki je nato v nedeljo zjutraj podlegel rani. »Vreme« pristavlja k vesti o Vasićevi še informacijo, da je bil na zahtev preiskovalnega sodnika aratiran upokojeni kapetan Aleksander Blaznavac, ker je osumljen, da je streljal na nesrečnega Vasića. Blaznavca je sodišče pridržalo v zaporu in bo obtožen po zakonu o zaščiti

zgradil svojo zahtevo ravno na čl. 119 versajške pogodbe, po katerem se Nemčija odpoveduje svojim prekomorskim posestim v korist zaveznikov. Japonska in Italija bosta podpirali nemško zahtevo. Zedinjene države ne bodo mogle sodelovati pri urejanju tega vprašanja, ker niso ratificirale verzajske pogodbe. Tako se bosta v kolonijskem vprašanju znašli v enem taboru Velika Britanija in Francija, v drugem taboru pa Nemčija, Italija in Japonska.

Na koncu pravi list, da je sedanji nemški poslanik v Londonu Ribbentrop že določil za bodočega nemškega kolonijskega ministra.

Sestanek rajhstaga

Berlin, 2. novembra. o. Nemški politični krogi zatrjujejo, da se bo nemški državni zbor sestel 9. t. m. Razpravljati bo v glavnem o dveh vprašanjih, o novih davkih in akciji za ponovno pridobitev kolonij. Ob tej priliki bo imel Hitler daljši govor, v katerem bo slovesno poudaril, da Nemčija odslej ne bo več priznavala mandatov posameznih držav, ki so jih prejeli od Društva narodov za upravo in eksploatacijo nekdanjih nemških kolonij. Hitler bo zahteval, da se morajo Nemčiji vrniti vse njene predvojne kolonije.

Kar se tiče novih davčnih obremenitev, bo bržkone odrejen enkratni davek na vso privatno imovino. Ta davek pa bo veljal le za imetja posameznikov, ki po skupni vrednosti presegajo 200.000 mark. S tem davkom bo obremenjeno sleherno imetje ne glede na svojo obliko.

Žrtve spopada pri Virovitici

Beograd, 2. novembra. AA. Danes je bilo izdano naslednje drugo sporočilo o spopadu med kmeti in orožniki v Novem Gradcu (srez Virovitica):

Po naknadnih obvestilih so pri spopadu med pristaši bivše HSS in organi orožništva dne 1. t. m. v Novem Gradcu, o čemer je včeraj izšlo sporočilo, našle smrt ne tri, temveč štiri osebe. Med osmimi ranjenimi jih je šest nevarno ranjenih, dva pa lahko.

Martin Mesarov, narodni poslanec na listi g. Mačka, je nevarno ranjen s strelnim orožjem in je njegovo stanje zelo resno.

Današnja preiskava je ugotovila, da so napadali streljali na orožnike. Našli so izstrelke 14 nabojev iz revolverjev in dveh iz lovske puške. Našli so tudi štiri revolverje, iz katerih so napadali streljali na orožnike, med njimi tudi revolver poslanca Mesarova, iz katerega je ta streljal.

Obisk rumunskega kralja v ČSR

Praga, 2. nov. g. Čeprav se obisk rumunskega kralja Karola označuje kot zaoben, se vendarle v Brnu in Velikih Selo- lovih vršijo velike priprave. Posebni vlak rumunskega kralja bo prišel v Hr- šovany jutri ob 13. Prihod v Brno je do- ločen za 14.45. Rumunski kralj si bo brn- sko tvornico orožja ogledal od 15. do 17. Lov v Selo-lovah bo v obeh fazenarijah, izmed katerih se ena po zadnjem obisku rumunskega kralja imenuje »Rumunska fazenarija«. Ob priliki obiska rumunskega kralja objavljajo praški listi prisrčne član- ke ter slike kralja in prestolonaslednika.

Grški kralj na obisku pri italijanskem kralju

Rim, 2. novembra. AA. Grški kralj Ju- rij je sredi odpotoval v San Rossore na obisk italijanskega kralja.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Drepre- sia v Lyonskem zalivu se je razširila na Genovski zaliv, povzročujoč pooblašitev in nekaj dežja na Sredozemskem morju, na področju Alp in v zapadnem delu Balkan- skega polotoka. Tudi nad srednjo in za- padno Evropo pritiska depresija z oblačnim vremenom in ponekod z dežjem. Nad vzhod- no Evropo in Rusijo se nahaja zmerno hla- den zračni val. V južni polovici Jugoslavije je oblačno, v primorskih krajih tudi neko- liko dežuje. V severni polovici države je delno oblačno vreme z zmerno košavo v Podunavju. Toplota se je nekoliko dvignila. Najnižja Učice 0, najvišja Mostar 25 C.

Zemunska vremenska napoved: Prevla- dovalo bo oblačno vreme po vsej državi. Deževalo bo v zapadnih predelih in pone- kog v notranjosti. V Podunavju dokaj mo- čna košava. V vzhodnih in severnih predelih bo toplota nekoliko padla. Zagrebško: Toplo, polagoma oblačnejše. Dunajsko: Na gorah vedno bolj oblačno, v nižinah po večini zelo megleno.

Zaključek velikih svečanosti v Skoplju

Prosvetna akademija — Otvoritev »Muzeja Južne Srbije« — Veliki prireditvi gasilcev in skavtov

Skoplje, 2. novembra p. Proslave o pri- liki 25-letnice osvoboditve Južne Srbije so se danes zaključile z nekaterimi večjimi prireditvami kulturnega značaja. V pro- storih filozofske fakultete je bila svečana akademija. Velik zbor so imeli gasilci vardarske banovine; ob tej priliki je bila posvečena nova zastava škopske gasilske čete. Popoldne je bil velik skavtski tabor, ki mu je prisostvoval tudi minister za te- lesno vzgojo dr. Vekoslav Miletić.

Na svečani akademiji na filozofski fa- kulteti so sodelovali zastopniki vseh pro- svetnih ustanov iz Skopja in Južne Srib- je. Prosvetni minister Magarašević je v svojem govoru med drugim izjavil:

»Življenje na našem klasičnem jugu je bilo stoletja in stoletja zelo težavno. Razni narodi s svojimi heterogenimi kulturami so živeli tu pred nami in poleg nas. Toda ravn- o naš narod je na teh tleh pustil neizbris- ne in izrazite sledove in zgradil visoke kul- turne vrednote trajnega pomena. Za do- be naših slavni kraljev in carjev, se je pose- bn- o razvila naša nacionalna kultura in se s svojo ekspanzivno silo manifestirala na vseh področjih narodnega ustvarjanja. Tu so tla, kjer je živel netvarjalni srbski na- rodni genij. Z upravičnim ponosom in za- dovoljstvom naj ugotovimo dejstvo, da je posebno naša stara umetnost segla daleč iz okvirja stare srbske države in da so se njeni vplivi videli in čutili v umetniškem, posebno cerkvenem življenju v Bolgariji, Rumuniji, Grčiji, Rusiji in naši Dalminaciji.

Kulturne vrednote, ustvarjene z elemen- tar- no silo in izrazitim duhom srbskega na- roda in njegovih najbolj prosvetnih du- hov, se tudi v času stoletnega tlačenja ni- so mogle uničiti. Ko se je po nekaj stoletjih obnovljena Srbija mogla posvetiti prosvet- nim in kulturnim vprašanjem, ji je bila prva skrb, da pomaga prosveti in kulturi teh po- krajaj. In ko se je po legendarnih zmagah srbske vojske vrnila tudi v te zgodovinske dežele, je naša stara kultura teh klasičnih krajev doživela svojo renesanso. Nešteli kul- turni in prosvetni delavci so se vrnili na- zaj na jug in začeli ponovno graditi našo narodno kulturo in našo narodno prosveto. Svoboda je dala novega zamaha in krepke- ga poleta vesteranskemu razvoju kulturne- ga in prosvetnega življenja na našem jugu pod posebno pozornostjo in visokim pokro- vitelstvom kralja Aleksandra I. Zedinitelja in z njegovo moralno in gnotno podporo. Začela se je na od leta do leta, temveč sko-

raj od dneva do dneva vidno opažati ustvar- jalna kulturna sila in neizmerna ljubezen vsega jugoslovanskega naroda za popolno kulturno in znanstveno renesanso in pro- svetni proevit našega zgodovinskega jugac.

Nato so govorili še dekan filozofske fa- kultete in drugi predstavniki, ki so v svo- jih govorih opozarjali na napredek Južne Srbije na raznih področjih kulturnega življenja. Lepa akademija se je zaključila z navdušen manifestacijo za kralja, kra- ljevski dom in državo.

Prostovoljna gasilska četa v Skoplju je dopoldne razvila svojo zastavo in blago- slovila novi veliki vodni tank. Zastavo so ji poklonili prostovoljni gasilci iz Prage, ki so na svečanost poslali tudi močno de- legacijo Kumoval je armijski general Ječ- menić, avtomobilski vodni tank pa je škopski metropolit Josif krstil na ime »Var- dar«. Navzoči so bili poleg drugih mini- stra Magarašević in Miletić, ban Novako- vašić, armijski general Ječmenić, češkoslo- vski konzul Mahac itd. Minister dr. Mi- letić, v katerega resor spada gasilstvo, je v svojem nagovoru z veseljem omenil veli- ki razmah gasilstva tudi v vardarski bano- vini. Pozval je gasilce, naj poštenovalno izvršujejo svoje humanitarne naloge in naj bodo vedno ob strani naše narodne vojske, kajti obe organizaciji imata isto geslo: »Vse za kralja in domovino!«

Opoldne so svečano otvorili »Muzej Ju- žne Srbije.« Tudi tej svečanosti so pris- tostvovali najodličnejši predstavniki jav- nega življenja, muzej pa je s kratkim na- govorom

Naši kraji in ljudje

Knez-namestnik je v Skoplju položil venec k spomenikom blagopokojnih Nj. Vel. kralja Petra Velikega Osvoboditelja in Viteškega Kralja Aleksandra Ujedinitelja

Predsednik Lebrun v našem paviljonu

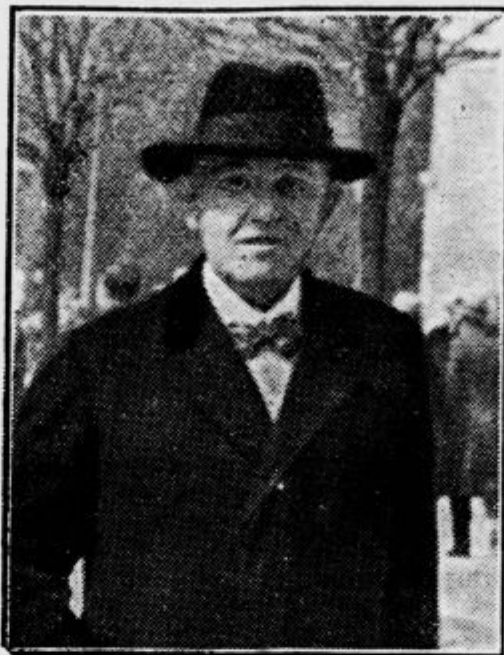
V soboto, 30. oktobra dopoldne je obiskal predsednik francoske vlade g. Lebrun jugoslovski paviljon na pariški razstavi. Pozdravili so ga naš poslanik g. dr. Purić, generalni komisar g. dr. Cuvaj in člani komisariata. Ko se je g. predsednik vpisal v zlato knjigo, mu je g. dr. Cuvaj razkazal vse oddelke paviljona ter mu razložil idejo, ki je vodila trgovinski muzej našega ministristva za trgovino in industrijo pri orga-

oddelku, ki ga krasijo lepe fotografije iz vseh naših krajev. Pohvalno se je predsednik g. Lebrun izrazil o pokrajinskem dvorišču in o Palavičinijevi skulpturi »Perice«, ki je tam postavljena. Dolgo je ostal v bosanski koči ter se dal informirati o lesu, iz katerega je sestavljena. Zanimal se je tudi za izvoz našega lesa. Ke so mu sporočili, da je predsedništvo naše vlade poklonilo bosansko kočjo francoski vladi, je

pogled in osnutek za tak kolodvor izdelal arhitekt inž. Pavle Göstl. Nepravilna je zame tudi označba arhitekt, ker sem gradbeni inženjer.

Porabim to priliko, da še enkrat ugotovim, kar sem že ponovno javno izrazil, da poglobitveni načrt za rešitev ljubljanske železniške zadeve ni delo poedinca, temveč je ta generalni načrt in proračun plod osemletnega vzajemnega dela kakih petnajst inženjerjev in to od železnice, od mestne občine, iz univerze, iz civilne prakse, arhitektov, železniških prometnih strokovnjakov in gospodarstvenikov. Ideja je pa vzkliha v ljubljanski inženjski organizaciji. Zato smo dali temu projektu ime »poglobitveni projekt«.

Nagla smrt ravnatelja Antona Wolfa

Ljubljana, 2. novembra. Kar imenada ga je vzelo. Dasi mu je bilo že preko sedemdeset let, je vendar prišlo tako nepričakovano. Saj je bil še na praznik vseh mrtvih vse popoldne na pokopališču, na obisku pri svojih nekdanjih znanih, ki se jih je v teku let toliko nabralo tam pri Sv. Križu. A drugo jutro je zatisnil oči za vedno.

Pokojnik je bil po Ljubljani na široko poznan, posebno pa je bil popularen v sportnih vrstah. Bil je brez dvoma naš najstarejši sportni delavec, vedno agilen, vedno vnet za naš sportni napredek. Izšel je iz vrst SK Ilirije, kateri je pripadal od njenega začetka in je do konca ostal zvest pristavi sportne panoge, ki se je od vsega začetka gojila v tem klubu. Ko so prilike v toliko dozorele, da je bilo potrebno likvidirati obe ljubljanski vodilni nogometni sekciji, se je pridružil oni skupini sportnikov iz SK Ilirije, ki je pomagala soustanovitvi SK Ljubljano, naš reprezentativni nogometni sportni klub. SK Ljubljana ga je uvrstila v svoje prve člane, saj je bil zvršen od prvih neobveznih razgovorov in sodeloval preko vseh faz pripravljalnega dela do formalne ustanovitve novega kluba. Do zadnjega je bil ostal ne samo zvest član, temveč je prevzel najvažnejšo funkcijo, skrb za finančni prospek mladega kluba.

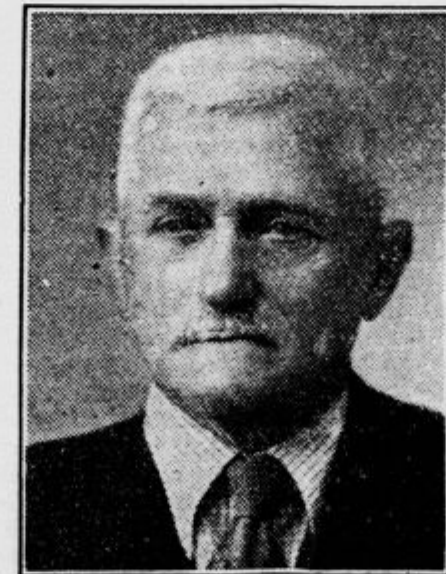
V vrstah SK Ilirije so mu že od nekdaj poverili častno mesto vodje senorskega zbora in to svojo nalogo je opravljal vestno in natančno, kakor je bilo od visokega uradnika stare šole samoobsebi umevno. V novem klubu je tudi z veliko marljivostjo zbral in vodil starešinski zbor, krepko oporo kluba, in ga znal držati skupaj tudi ob najbolj neugodnih prilikah. Zelo težko ga bodo v klubu pogrešali, še težje mu bodo našli enakovrednega namestnika.

Pokojni ravnatelj Anton Wolf je v zadnjih letih užival zasluženi pokoj. Dosegel je polno števil službenih let kot ravnatelj pošte v Ljubljani. V tem svojstvu si je pridobil širok krog znancev, ki bodo nemalo obžalovali njegovo tako nepričakovano smrt. In vsi ga bomo ohranili v lepem spominu!

Dr. Josip Malerič sedemdesetletnik

Vsa Belakrajna, a tudi malone vsa Dolenjska pozna simpatičnega višjega sanitetnega svetnika v p., današnjega jubilara dr. Maleriča, ki je pristni reprezentant Belakrajne.

Rojen je bil dne 3. novembra 1867. v Vojni vasi poleg Črnomlja, gimnazijske študije je dovršil v Novem mestu, medicino pa je študiral na Dunaju in v Gradcu. Kot zdravnik je kratko dobo služboval v Mokronogu, vsa ostala leta do upo-

kojitve pa v svojem rodnem mestu Črnomlju, zato ga menda ne bo nihče proglasil za »izkorenjenca«, dasi je bil vedno izrazit in doleden naprednjak.

Njegovi ožji rojaki so bili in so še ponosni na svojega odličnega sorojaka, zato so mu poverjali razne reprezentativne, a tudi odgovorne funkcije. Bil je odbornik v mestnem občinskem svetu, odbornik pri Mestni hranilnici in črnomljski Posojilnici i. t. d. S posebno vneto pa se je posvetil kulturnemu in narodno-obrambenemu delu. Bil je ustanovitelj in mnogo let starosta Sokola, soustanovitelj in predsednik CM podružnice. Ob prevratu je bil predsednik Narodnega sveta,

Teokarovič-evi blagovi imajo vsa svojstva angleškega sukna!

Poskusite to jesen z obleko iz našega blaga, da se prepričate o tem.

Cena naših blagov z obale od 120 do 200 dinarjev meter.

Teokarovič i. Komp.

Tovarna: Paračin Prodajalne: Ljubljana Zagreb Beograd
Kapušinska 14 Trg Oslobođenja 3 Jeriščeva 4 Knez Mihajlova 35

Osijek Novi Sad Sarajevo in v vseh večjih mestih v državi

Nevenljive so jubilarne zasluge za obrambo slovenskega šolstva ob kočevski meji. Kot predsednik CM podružnice ni samo z nasveti podpiral glavno vodstvo družbe, temveč je tudi sam krepko prijel za delo in žrtvoval čas in denar. Ko je »Schulverein« postavil svoje »Rösegger — Schuler« v Lazi, Vrščah in v Rodinah, je dr. Malerič dosegel, da je CMD brž postavila svojo šolo v Rožnem dolu, da se je zavezal dotok slovenskih otrok v prvi dve pomembnejši. Da nista dobili preveč naših otrok nemški šoli v Rodinah in na Maveru, je dosegel, da se je otvorila zasilna slovenska šola v Taičjem vrhu. Nešteto krat je naš jubilar naslozil na svoj voz deske, tramove in opeko ter s svojima konjčkoma peljal po strmih klanec proti Kumpmattu v oddaljeni Rožni dol za gradnjo slovenske

šole. Na dolgočasnem potu se je v svoji dobrodušnosti pogovarjal z dobro negovanima konjčkoma ter tedaj pa tedaj zaklical: »Hij, Riško!«

Pri vsem kulturnem in narodnem delu je bila jubilaru vedno skrbna opora njegova ga. soproga, enako, navdušena rodoljubkinja bivša belokranjska učiteljica ga. Rafaela. Tudi ona je bila mnogo let predsednica CM podružnice v Črnomlju.

Kot upokojenec preživlja jubilar z gospo soprogo solčno jesen plodonosnega življenja v svojem Tusku sredi rodinskih vinogradov, vedno čvrst in delaven vinogradnik in sadjar.

Naj bi bilo idealni zakonski dvojici zdravo bivanje med vinogradi podaljšano do skrajnih mej človeškega življenja!

A. B.

Univ. prof. inž. V. Nikitin je odstopil

Akademiki, ki študirajo montanistično na univerzi kralja Aleksandra, so nas naprosili, da objavimo:

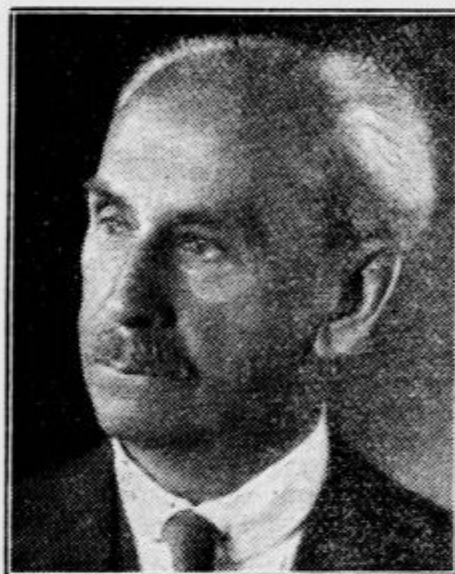
Pred par dnevi je iznenadila vse študente, posebno pa montaniste vest, da je g. univ. prof. V. V. Nikitin odstopil. Zvedeli smo za vzroke in okolnosti, ki so g. profesorja privedle do tega koraka. Te okolnosti so take, da nam zopet kažejo skrajno neurejene in težke razmere, v katerih životari v zadnjih letih naša univerza.

G. prof. Nikitin je bil do pomladi kontraktualni redni profesor. Vprašanja podaljšanja njegovega kontrakta pa niso mogli rešiti v teku šestih mesecev. Tako je g. profesor do danes prostovoljno in brez vsakega honorarja vodil mineraloški institut in vršil celo vrsto predavanj. Razumljivo je, da v takih razmerah tudi najdalejši znanstvenik, kakršni je g. profesor Nikitin, ne more vztrajati.

Danes stojimo pred dejstvom, da nas g. profesor zapusti. Morali bi biti ponosni, da deluje na naši univerzi znanstvenik svetovnega slovesa. Podoba je, da se odločijo teži na zavedajo, ali pa moramo gledati v takem ravnanju stremeljenja, škodljiva interesom naše univerze.

Razumljivo je, da je ta vest vzbudila med študenti mnogo oporčenja, kajti znano je, kako je g. profesor med vsemi študenti priljubljen, posebno pa velja to za rudarje, za katere bi bil odhod g. profesorja nenadomestljiva izguba. Pred meseci, ko je g. prof. Nikitin praznoval svojo 70-let-

nico, je napisal profesor mineralogije na zagrebški univerzi g. dr. Fran Tučan med drugimi to le: »Uz one nas slovenske pregoce na polju nauke, koji su svojim radom učinili, da se o našoj Ljubljani i njenom univerzitetu čuje daleko izvan gr-

nica kraljevine Jugoslavije, snažno se ističe i ime Nikitinovo.«

Danes pa se začuden sprašujemo, kako je bilo mogoče, da se odločijo krogi na naši univerzi niso pravočasno zganili, da bi se temu možni vsaj skromno oddolžili s tem, da bi mu pod dostojnimi pogoji zagotovili nadaljnje znanstveno delovanje.

Brat bratu nož v srcé

Žalosten konec sovraštva med dvema pastorkoma

Maribor, 2. novembra.

Vdovljeni posestnik Alojzij Vodušek iz Hrastovca pri Poljčanah je imel dva pastorka in sicer 20-letnega Martina Sajka in 24-letnega Josipa Sajka, ki se pa nista dobro razumela. Prepri med bratoma so bili na dnevnem redu in naposled se je starejši brat tega naveličal ter si poiskal službo pri posestniku Lorberju, kjer je služil za hlapca, a vsak teden je obiskal svojega očeta na njegovem domu. Kadar je prišel, sta se z bratom spet sprla in ljudje pripovedujejo, da sta se baje večkrat izrazila, da bosta drug drugega ubila.

Do tega žalostnega dogodka je res prišlo. V nedeljo je sklenil Jože z bratom

obračunati za vselej. Prosil je prijatelja Franca Mihelača, naj ga spremi v očmovo hišo in oba sta se oborožila z drogom in palicami. Ko sta prišla k očmu, je ta že ležal v postelji. Seveda sta si brata takoj skočila v lase. Nenadno je pa Martin pograbil za nož in planil nad brata ter mu zasadil nož s tako silo v srce, da se je ta takoj zgrudil in čez nekaj minut izkrmav.

Po krvavem zločinu je Martin, ki jo je v pretepu tudi sam skupil po glavi, poginil. Že naslednji dan so ga pa orožniki aretirali in prepeljali v zapore sodišča v Slovenski Bistrici. O zločinu je bilo obveščeno tudi mariborsko državno tožilstvo, ki je odredilo obdukcijo pokojnikovega trupla.

Smrt invalida pod težkim vozom

Tragična usoda Jožeta Povšeta v hribovitem kraju

Zagorje, 2. novembra.

V nedeljo zjutraj so v Košci pokopali 32-letnega Jožeta Povšeta, ki je umrl tragično smrti. Povše, ki je prejemal invalidsko rento, je v petek na bratovem domu naložil voz sena, nakar so voz skupno peljali na dom. Zaradi slabih potov je Jože podpiral voz z nevarne strani. Nerešča je hotela, da se je naloženi voz zvrnil na njegovo stran ter ga pokopal pod seboj ob cestnem jarku. Samo dvakrat je Jože še zaklical: »Pomagajte!« — potem je umolnil. Ko so voz z veliko težavo vzdignili, je bil Jože že mrtav.

Pokojnik je dalje časa delal pri Bitolovih apnenicah v Zagorju ter se je ob neki priliki ponesrečil in postal invalid.

Ker je bil dober in varčen delavec, si je prihranil lep denar, za katerega je kupil veliko hišo v Skendrovu. Hišo je nedavno prenovil in se je nameraval to jesen oženiti.

Tragična smrt je pretresla vse prebivalstvo, ki se je v velikem številu udeležilo pogreba. Prebivalstvo Košce ima zaradi skalo vitnega in strmega kraja slaba pota in mnogo težkega gospodarskega dela. Prav je imel pokojni župnik Peter Mohar, ko je v neki družbi, katere je ž njim opazovala težavna kmetijska dela, dejal: »Poglejte te uboge ljudi, trpe in delajo kakor živine. Ko pa pridejo v nedeljo v cerkev, jih pa še strašimo s pekdom!«

Zagoneten umor na kozolcu

Nekdo je ponoči razmesaril Franceta Okorna v Trnjam

Vas Trnjava, ki leži med Lukovico in Krasnojo, je bila v noči od petka na soboto pozorišče zagonetnega in krvavega zločina, katerega žrtev je postal 35 letni France Okorn, sin posestnika Gasperja, po domače Primožvega očeta.

V soboto zjutraj je stari Okorn našel sina mrtvega na kozolcu, ki je le nekaj korakov oddaljen od hiše. Ležal je na senu v mlaki krvi, ki je tekla iz razbite glave. Videti je bilo takoj, da ga je nekdo napadel iz zasede in ga s sekiro večkrat udaril po glavi. Udarci so bili tako silni, da so izstopili možgani.

Stari Okorn je zločin takoj prijavil orožnikom, ki so začeli poizvedovati za morilec. Posestnik Okorn drugega ni vedel povedati, kakor to, da je ponoči domač pes hudo lajal in da je zjutraj našel sina mrtvega.

Orožniki so ugotovili, da je bil pokojni France v petek okrog 21. še pri sosedu, kjer je pomagal pri spraviljanju stelje. Po delu je odšel domov in legel spat na kozolec. Zdi se, da ga je morilec počakal v kozolcu in začel s sekiro udarjati po njem, kajti France je imel navado, da je vedno vrata zapiral z zapahom. — Orožniki so temeljito zaslišali tudi očeta in sestro Lizo, ki se baje z bratom ni razumela in ker se nekatere njune izpovedi niso ujemale, so jih aretirali ter prepeljali v zapor.

Pokojni France je bil priden in delaven fant in zato je tragična njegova usoda vzbudila splošno sočutje. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico v Krasnojo, kjer je bilo v soboto obducirano, v nedeljo so pa narečnega fanta pokopali.

Skladatelj Anton Foerster

in proslava 100-letnice njegovega rojstva

Ljubljana, 2. novembra.

Od 7. do 20. t. m. bo v Ljubljani vrsta prireditve, ki so vse posvečene spominu Antona Foersterja, ki nam je dal toliko in tako lepih glasbenih del, da ga po vsej pravici štejeemo v prvo vrsto naših glasbenih velikanov. Proslavo, ki jo prireja Glasbena Matica, Cecilijansko društvo in naše Narodno gledališče, lahko razdelimo po skupinah v tri dele.

Prvi del proslave bo v nedeljo 7. in v ponedeljek 8. t. m. V nedeljo 7. t. m. ob 11. bo otvorjena v mali Filharmonični dvorani Foersterjeva razstava, v kateri bomo videli vsa njegova dela in razvoj njegove stvariteljske moči v prosvetni in cerkveni glasi. Razstavljene bodo tudi slike Ljubljančanov, ki so v teku 40 let tako vneto in zvesto pomagali skladatelju pri njegovem delu. Razstavo bo otvoril predsednik Glasbene Matice dr. Ravnihar. Po glasbenem uvodu naših odličnih glasbenikov in pevk bo podal g. Marolt pregled razstave. Istega dne ob pol 13. bo v stolnici koncert Foersterjevih skladb, ki ga bodo izvajali cerkveni zbori pod vodstvom g. Puša in dirigenta g. dr. Kimovec. Skupne zборе bo vodil skladatelj g. prof. Tome. Med posameznimi nastopi bosta izvajala skladbe za orgle g. mons. Premrl in prof. Tome.

V ponedeljek 8. t. m. ob 10. bo v stolnici slovesna služba božja, pri kateri bodo peli eno izmed najboljših Foersterjevih maš, potem pa bo slavnostni občni zbor Cecilijanskega društva. Na tem zboru, ki bo slavil tudi 60-letnico društvenega obstoja, bo govoril o skladatelju Foersterju g. prof. Tome. Ob 20. bo koncert Pevske zveze, ki bo izvajala le Foersterjeva dela.

Drugi del proslave bo v nedeljo 14. in v ponedeljek 15. t. m. V nedeljo bo ob pol 12. odkritje Foersterjevega spomenika pred poslopjem Glasbene Matice v Vegovi ulici. Pod vodstvom dirigenta g. prof. Šker-

janca bo Orkestralno društvo Glasbene Matice zaigralo Foersterjevo koračnico, govorila pa bosta gg. stolni dekan in kanonik dr. Kimovec in predsednik Glasbene Matice. Ko bo mestna občina sprejela spomenik pod svoje varstvo, bo pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja g. Poliča zaključil slavnost. V ponedeljek 15. t. m. ob 20. bo koncert Glasbene Matice.

Tretji del proslave bo izvedla naša opera, saj je prvo in največje delo v naši literaturi napisal Foerster. Za jubilej svojega velikega očeta dobi »Gorenjski slavček« novo obliko na podlagi novega teksta, ki ga je napisal po zamislekih ravnatelja g. Poliča in na podlagi starega teksta književnik g. Vidmar. O vsem tem bo nekaj dni pred premiero 20. t. m. po ljubljanskem radiu predaval g. ravnatelj Polič. Javnost bo še večkrat opozorjena na vse prireditve o proslavi stoletnice rojstva Antona Foersterja, ki se je uvrstil med naše največje in najzaslužnejše skladatelje.

še enkrat:

„Boj za bodoči kolodvor“

G. inž. Stanko Dimnik nas je naprosil za naslednjo ugotovitev:

Na sedmi strani nedeljske številke »Jutra« z dne 31. okt. ste priobčili za pravilno rešitev našega kolodvorskega vprašanja naklonjeno spisan članek, ki ste ga opremili s tremi prav zanimivimi slikami. Pri prvi sliki, ki kaže perspektivni pogled na kolodvorsko poslopje in perone pri poglobljeni legi železniških tirov, ste pojasnili, da je to pogled na novi kolodvor po načrtu arh. Stanka Dimnika. Pravilnosti in resnici na ljubo moram popraviti, da je dotični

Domače vesti

* Naše dijaštvo časti spomin bolgarskega pisatelja Jovkova. V Kolarčevi narodni univerzi v Beogradu bo prirejena po iniciativi dijaške jugoslovnsko-bolgarske lige 4. t. m. velika akademija v spomin nedavno umrlega velikega bolgarskega pisatelja Jordana Jovkova. Zvijanje in delo pokojnega bolgarskega pisatelja bo orisal novinar Božinović, na sporedu akademije pa bodo tudi recitacije odlomkov dram in drugih spisov, s katerimi se je Jovkov uvrstil med najboljšje bolgarske književnike.

* Studentje iz Jugoslavije na Svedskem. Svobodna visoka šola Oerjansgardena na Svedskem je dodelila nekaterim dijakom in dijakinjam iz Jugoslavije svoje stipendije za zimski tečaj, ki traja od 15. septembra do 15. maja. Stipendisti so: Zivka Burmazova, Adela Pintarjeva, Borislav Bošković, Vladimir Kunst, Olga Klobučarjeva, Stanka Solajtova in Vera Pavešičeva. Stipendije iznosajo 700 in 900 švedskih kron. Zimskega tečaja v Oerjansgardenu se udeležijo tudi študentje iz Anglije, Namije, Estonke, iz Litve, iz Madžarske in še od drugod. Večino imajo svedske in norveške. Prihodnji poletni tečaj se bo pričel 1. junija 1938. Prijave se sprejemajo že zdaj na naslov: Oerjansgardena, Viggbyholm, Sweden.

* Četrto zborovanje lige slovenskih železniških uradnikov bo 7. t. m. v Zagrebu. Liga je bila ustanovljena leta 1908. v Pragi, da bi združila vse slovenske železničarje severa in juga v čvrsto zvezo proti germanizaciji in madžarizaciji ter da bi na podlagi enakopravnosti gojila idejo slovenske vzajemnosti. Po svetovni vojni so se močno utrdile bratske vezi med slovenskimi železničarji. Praktično so se te zveze udeležile v akciji za gradbo doma slovenskih železničarjev na Jadranu. Svoj četrti kongres je nameravala liga prirediti že junija ali julija. V ligi je združenih nad 10.000 slovenskih železniških uradnikov. Liga je tako najvišji predstavnik slovenskih železniških uradnikov s srednjeevropske in visokoskopske izobrazbe. Kongres lige v Zagrebu bo brez dvoma tudi mnogo koristil našemu turizmu.

* Zračna zveza Bukarešta — Zagreb — Milano. Dne 15. t. m. bo za letos ustavljena zračna zveza Bukarešta — Beograd — Zagreb — Benetke — Milano. Ta nova redna zračna zveza je imela doslej velike uspehe, in bo ob olivirani tudi prihodnje leto.

* Zanimiva razstava ženskih ročnih del bo do vključno 5. t. m. v Ljubljani, v Delavski zbornici na Miklošičevi cesti. Opozorjamo, da bodo take razstave prirejene tudi v Škofji Loki, Kranju, Trzinu, na Jesenicah in v Novem mestu in da bomo o teh prireditvah čitatelje pravčasno obveščali v listu.

* Žolča in jeter, žolčnih kamenih in zlatenci urejuje naravna »Franz-Josefovica« gorenjska prebava in pospešuje izločanje črevesja. — Klinične izkušnje potrjujejo, da domača pitna kura (zdravljenje) dobro učinkuje, ako popijemo »Franz-Josefovica« vodo zmehčano s malo tople vode zjutraj na prazen želodec.

Ogl. reg. S. br. 15. 483/35

* Razpisana je služba zdravnika uradniškega pripravnika v banovinski bolnišnici v Celju. Prošnje naj se vložijo pri kr. banski upravi do 15. novembra.

* Polovična vozna na državnih železnica je dovoljena: članom lekarniškimi zbornic za sasko in vrbsko banovino, ki se udeležijo zborovanja teh zbornic v Zagrebu 7. novembra; popust velja od 6. do 9. novembra; udeležencem občnega zbora Zadruga zveze dne 8. novembra v Ljubljani; popust velja od 6. do 10. novembra; članom jugoslovanske plavalne zveze, ki se udeležijo občnega zbora dne 14. novembra v Zagrebu; popust velja od 11. do 17. novembra; članom glavnega odbora zveze židovskih cerkvenih občin kraljevine Jugoslavije in zastopnikom židovskih cerkvenih združenj, ki se udeležijo zborovanja glavnega odbora 21. in 22. novembra v Zagrebu; popust velja od 17. do 26. novembra.

* Pogajanja med upravo rudnika Trepče in rudarji iz rudnika Kopaonika. Pred dnevi so se rudarji rudnika Kopaonika obrnili na upravnika rudnika Trepče s spomenico, v kateri navajajo, da so medse preizkušnje in da bi bilo treba pri rudniku urediti kopalnice ter tudi zboljšati stanovanja v naselbinah. Uvedena pogajanja še niso prišla do zaključka, ker zahtevajo rudarji zvišanje dnevnih mezd za 10 din in ker uprava rudnika Kopaonika trdi, da v sedanjih razmerah ne more izdati preko 300.000 din za ureditev kopalnic in za naprave v stanovanjskih kolonijah. Vrhovno vodstvo rudniških podjetij navaja, da je rudnik v Kopaoniku v deficitu.

* Okusne doze za puder, vedno najnovejši modeli v parfumeriji »NADA« — Ljubljana, Francišanska ulica.

* Virokoplju zasačeni rasbojnik. Vodji orožništva v Virokoplju Matiji Radinu je uspelo, da je razkrinkal in ujel nevarne rasbojnika, ki so že od začetka letošnjega leta plenili po vsem moravskem srezu. Vestni orožniki so najprej zajeli tri voditelje nevarne tolpe, zdaj pa vodijo v zapore tudi vse njihove pomočnike. Rasbojnik je vodil 37letni Siben Kostić, ki je bil zaradi razbojstev že nekaj let v jeti.

* Velike selitve v Beogradu so vsako leto 1. maja in 1. novembra. Zdaj v novemborskem terminu se je selila tretjina beograjskih stanovanijskih najemnikov. Začetek preseljevanja je bil že v nedeljo, v ponedeljek pozno zvečer pa so bile zaključene skoraj vse selitve. Z mnogimi selitvami so imeli tudi tokrat opravka sresko sodišče in policijski kvarti.

PRIDE! Velefilm pretresljive vsebine in romantične ljubezni PRIDE!

PARADA SMRTI

V glavnih vlogah: Friderik Marsch, Warner Baxter, Lionel Barrymore in lepa June Langova. — Ves svetovni tisk navdušeno piše o tem velikem filmu, ki ga človek ne gleda — ampak doživlja! Preskrbite si vstopnice v predprodaji! Premiera jutri! Premiera jutri!

KINO SLOGA Telefon št. 27-30

* Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca oktobra 1937 naslednje prispevke: I. Podružnice: Maribor m. 1.500 din, Maribor b. 400 din, Celje l. 1.039.25 din, Limbuš 50 din, Slovenjgradec m. 732 din, Beltinci 243.50 din, Slovenska Bistrica 1.032 din, Radeče 483 din, Zeleniki 472 din, Ljubljana, šentp. ž. 1.000 din, Ljubljana, šentjakobska trn. ž. 800 din. II. Nabiralniki: podružnica Radeče 65 din, Učiteljska knjigarna, Ljubljana, 60 din. III. Iv. Vrhovnika: sklad: Anica Petrovec, G. Logatec 100 din. IV. CM obrambni sklad: podružnica Kranj 1000 din. V. Razni prispevki: I. Ršek, Hrastnik, nabral 114 din, S. Brinšek, Maribor, 10 din, Z. Rozman, Ljubljana, 70 din, Dr. Iv. Lamut, Ljubljana, 150 din, Uprava Slov. Naroda 50 din, namesto evetk pok. Iv. Lamutu so darovali: tvrdka Pengov 100 din, Maša Grom 100 din, J. Zupančič 50 din, A. Poločnik 50 din, De Reggi 50 din, skupaj 350 din. Zbirka šolske mladine: Celje 22 din, Studenci 60 din, Ribnica na Poh. 35 din, Trzin 34 din, Pišce 34 din, Dol. Logatec 37.50 din, skupaj 222.50 din. Vsota vseh prejemkov 9.443.25 din.

Jesenski čas je najbolj primeren, da si napolnite album s fotografijami, ki ste jih napravili v poletnih mesecih iz mnogih Vaših negativov bi se dale napraviti lepe povečave, ki bi krasile zbirko fotografij iz Vašega življenja. Ako želite res dovršene povečave za kompletiranje albuma, Vam bo po znatno znižanih cenah izdelal vse povečave Foto Tourist — Lojze Smuc, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 8

* Srbskemu jugu je posvečen koledar, ki ga je pripravilo Kolo srbskih sester za leto 1938. Ta zaslusna ženska organizacija je izdala doslej že 26 koledarjev. Vsi so bili odlično urejeni, posebno pozornost pa je organizacija posvetila izdaji za prihodnje leto. Ves koledar je posvečen osvobodilni akciji v Južni Srbiji in so v njem prispevki odličnih srbskih pisateljev in znanstvenikov.

* Udeležite se izleta v Trst, dne 13. in 14. novembra. Prijave sprejema izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, telefon št. 26-45. Vhod iz Prešernove ulice.

iz Ljubljane

* Odlikovanje zaslužnih delavcev. V soboto je mestni župan g. dr. Adlešič izročil na dvoršču tovarne »Indus« v krogu vsega zbranega delavstva tovarne zlato medaljo za državljanske zasluge dvema zaslužnima delavcema tovarne g. Josipu Pečanu in g. Ivanu Bajtu. Oba služujeta že 40 let v tej tovarni in imata velike zasluge za njen uspešni razvoj. G. župan jima je čestital s kratkim nagovorom, poudarjajoč, da je to priznanje za najvišjega mesta priznanje delu in napredku delavstva tovarne, ki tako lepo napreduje. G. županu se je zahvalil ravnatelj tovarne g. inž. dr. Ivo Ribarič ter čestital odlikovancema. V imenu delavstva je čestital odlikovancema g. Posega. Za delavstvo tovarne »Indus« je bil to lep domači praznik.

vsa najnovejša pomorska vprašanja, sta ekološka Kraljevina odbora JS Ljubljana in Ljubljana-železnica priredili v zimski sezoni ciklus predavanj. Prvo predavanje bo še ta četrtek ob 20. uri v prostorih »Sloga«, Ljubljanski dvor. Vhod iz Pražakove ulice. Predaval bo g. dr. Alujevič Branko. Naslov predavanja bo »Jadranski, naš življenjski interes«. Priporočamo vsem članom in prijateljem JS, naj izkoristijo to priliko in se v čim večjem številu udeležijo tega zanimivega predavanja. Vstopnine ne bo.

Jadranski dan je bil v nedeljo odnosno že v soboto zvečer proslavljen v vsej državi. Najlepši sta seveda bili proslavi v Splitu in v Beogradu. Kakor lani, je v Beogradu tudi letos tvoril častno stražo na dvoru oddelek mornarjev. Ob enajstih se je zbrala pred dvorom velika množica in je prisrčno pozdravljala mornarje pri izmenjavi straže. Isti čas je bila prirejena svečana akademija v Domu Kola srbskih sester. Kralja je zastopal polkovnik Turbekić nadalje so akademiji prisostvovali številni uradni predstavniki, med njimi metropolit Dositej in češkoslovski poslanik dr. Gira. Sledili so govori, glasbene in pevске točke in recitacije. Prostorna dvorana je bila nabito polna.

V Splitu, v centrali Jadranske straže, je bila svečanost v Narodnem gledališču, ki je največje v Jugoslaviji in je bilo do kraja zasedeno. Govorom je sledil koncert onenih pevcev Josipa Križaja in Elze Karlov-

u— Pravoslavne cerkvene pevске družbe v Ljubljani. Predsednik Srbske pravoslavne cerkvene občine vabi vse, ki se zanimajo, da se udeležijo dogovora, ki bo v četrtek 4. t. m. ob 18.30 v restavracijskih prostorih kavarne »Emonec« (vhod skozi kavarano).

u— Koncert svetovnoznane umetnika na violončelu Enrica Mainardija bo drevi ob 20. v veliki Filharmonični dvorani. V kulturni rubriki je daljši članek o umetniku, ki si je doletel za nocojšnji edini koncertni nastop v Ljubljani naslednji spored: 1. Haydn: Sonata v c-duru, 2. Bach: Suita v d-molu. Po odmoru pride na vrsto Debussyjeva Sonata op. 15 ter Rihmaninov Prehudi, Hillemecherjeva Gavota in Zapateado, ki jo je napisal slavni Spanec Sarasate. Vse koncertno občinstvo opozorjamo na edini nastop velikega umetnika nocoj ob 20. uri v veliki Filharmonični dvorani. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

u— Dobrodelne organizacije, ki so lani sodelovale pri dolocitvi božičnega obdobjanja, valj mestno poglavarstvo, da se po svojih zastopnikih udeležijo prve skupne seje, ki bo v petek ob 18. uri v mestni sejni dvorani. Na sestanku se bo dolocil način sodelovanja pri letošnjem božičnem obdobjanju.

ZA JESENSKE IN OBLEKE PLASČE
RAVNOKAR DOSPEDI
BOGATA IZBIRA

A. & E. SKABERNÉ LJUBLJANA

u— Na elitnem medicinskem plesu s koncertom bo akademski kvintet »Mladost« zapel Novakovo Sanak spava, Jerebovi: »Moj deklič in »O kresu« ter Adamičev: »Završki tančice«. Prikljubni tenorist g. Franzl bo zapel Sicilijano iz opere »Cavalleria Rusticana«, Gospa Vidaličeva pa bo zapela »Molitev« iz opere »Tosca«, gospodinja Nolyeva arijo iz opere »La Bohème« in Rimski-Korsakovo »Indijsko pesem«. Duet iz opere »Prodana nevesta« pa bosta zapela operna pevača g. Vidaličeva in g. Franzl. Soliste bo pri klavirju spremljal dirigent g. Zebra. Že koncertni del te elite plesne prireditve je po sporedu in po izvajalcih tako zanimiv, da bo obisk gotovo prav velik.

Velika filharmonična dvorana.
DREVI OB 20. URI
KONCERT
čelista Mainardija.
Vstopnice v Matični knjigarni.

u— Zanimiva razstava ženskih ročnih del v vseh tehnikah vezanja, kvačkanja in pletenja, izdelanih iz MEZ predvaja za ročna dela v Ljubljani: Delavska zbornica, Miklošičeva cesta. Odprto od torika 2. novembra do vključno petka 5. novembra 1937.

u— Forsterjevi koncerti. V proslavo 100-letnice rojstva znamenitega našega skladatelja Antona Forsterja imamo prva dva koncerta v nedeljo 7. v ponedeljek 8. t. m. V nedeljo 7. t. m. bo ob pol 6. zvečer v stolnici cerkveni koncert, na katerem izvajajo Forsterjeve skladbe trije ljubljanski cerkveni zbori: iz cerkve sv. Jožefa, cerkve sv. Cirila in Metoda in zbor ljubljanske stolnice. Deloma nastopijo zbori vsak zase, dvakrat pa v skupnem

čve, pri klavirju je bil skladatelj Boris Pandopulo. Svečanost je zaključila himna Jadranske straže, ki jo je odigrala železničarska godba.

Izmed drugih krajev so imeli posebno lelo proslavo v Valjevu, kjer je polmudek JS blagoslovil svojo zastavo, dar divizionarja Dimitrija Zivkovića.

V Dubrovniku je posebno lepo proslavila svojo krestno slavo naša pomorska vojna akademija. Svečanosti je prisostvoval poveljnik mesta general Vuković z županom in drugimi predstavniki. Domačin slave pa je bil kapetan Bačić. Tudi rečna flotila, ki ima svoje poveljstvo v Novem Sadu, je do strojno proslavila svoj dan v navzočnosti pomočnika armijskega poveljnika generala Plešićarja in številnih predstavnikov. Domačin slave je bil kapetan fregate g. Levec. V Divuljah je slavilo svoj dan naš pomorsko letalstvo. Iz Splita je pripeljal parnik »Bakar« številne povabljenke iz Splita. Govoril je kapetan korvete Dušan Gjukić, igrala je trogirski godba. Na polotoku Mandalini v Sibeniku je bilo krasno slavo ondotne mornarske podoficerške šole. Govoril je kapetan bojnega broja Ivan Ulmaršek. Sledila je tekma dvanajstih mornarskih čolnov.

V Zagrebu je bila proslava jadranskega dne v dvorani Glasbene zavoda. Pred devetnajstimi leti je iz Zagreba izšlo povelje, naj se na Jadranu dvignejo naše zastave. Zato je slavje v Zagrebu vsako leto posebno prisrčno. Čeprav bi naša pomorska organizacija v hrvaški metropoli zaželela še številnejše članstvo. Na koncertu so nastopili uradni solisti in pevski zbor »Mladost«. Balkan« ter komorni orkester. Sledil je »Jel. šonski večer«, kar imajo Zagrebčani svoj dom v Jelci na Hvaru.

zbora. Poleg tega bosta igrala nekaj skladb za orgle naša dva mojstra mona. Stanko Premr in prof. Matija Tomc. Sežeži so po 8 din, stojšča 4 din, dijašča po 2 din. V ponedeljek 8. t. m. pa bomo slišali v veliki dvorani Uniona najprvo moški zbor slovenskih pevovodij, ki šteje 50 članov, zatem pa veliki mešani zbor Pevske zveze, v katerem nastopi 300 ljubljanskih in okoliških pevcev in pevki; vsi pod vodstvom prof. Marka Bajuka, ki je našel zbor pevovodij in tudi skupne zbor Pevske zveze. Za ta koncert so vstopnice od 20 din navzdol. Obe prodajni sta v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

Elitni
MEDICINSKI PLES
v Kazini
13. XI. 1937.

u— Vsej kulturni javnosti! V petek zvečer bo koncertiral v francišanski dvorani »Ljubljanski godalni kvartet«, ki si je pridobil upravičen sloves. Naši odlični umetniki, gg. profesorji L. Pfeiffer (I. violina), F. Stanič (II. violina), V. Suštaršič (viola) in G. Müller (čelo) bodo predvajali svetovna dela Haydna, Ravela in Dvořaka, ki predstavljajo bisere kvartetne literature. Opozorjamo vse ljubitelje resnične glasbene umetnosti na ta edinstveni koncert naših priznanih virtuozov. Vstopnice so v prodaji v koncertni poslovalnici v francišanski palači. Istotam se sprejemajo tudi abonenti in člani Glasbene akademije.

u— Združenje brivcev, trizerjev in kozmetikov v Ljubljani bo proslavilo v dneih 14. in 15. novembra jubilej polstoletnega organizacijskega dela. Pokroviteljstvo nad obširno proslavo je prevzel g. Jelčin, predsednik zbornice za Tol. Proslava bo vsebovala v glavnem veliko nagradno tekmovanje v friziranju in kot posebnost — v hitrem britju. Vse proslave bodo v zgornjih prostorih kavarne »Zvezdec«. Iz vseh krajev naše države, osobito pa še iz Slovenije, bodo v teh dneh prihiteli v belo Ljubljano člani združenja in delegati združenj iz ostalih banovin. Nagradno tekmovanje bo eno izmed največjih, kar jih je bilo pri nas do sedaj. Mojstri in mojstrice bodo tekmovali v železni in vodni ondulaciji ter fantazijskih frizurah, pomočnice in pomočniki v istih panogah, vajenci in vajenke pa v obeh ondulacijah. Posamezni odbori združenja so marljivo na delu, da bo proslava čim lepša. Dovoljena je polovična vozna iz vseh krajev države v Ljubljano in nazaj. Po slavnostnem občnem zboru in strokovnih prireditvah bodo izleti v okolico. Odbor naproša vse tekmovalce, da se takoj prijavijo tehničnemu vodji nagrad. tekmovanja g. Viliju Franchettiju v Ljubljani, Tavčarjeva 3.

u— Za obdaritev revnih otrok priredi Kolo jugoslovenskih sester Moste — St. Peter dobrodelni koncert 3. novembra ob 20. v dvorani kina Moste. Sodelovali bodo mladi harmonikarji z narodne šole v Mostah pod vodstvom prof. Švagerja in moški zbor železničarske »Sloga« pod vodstvom Mirka Premelca. Pridite k lepemu koncertu.

u— JNAD Jadrani priredi kakor vsako leto novinski tečaj, ki je za vse novince strogo obvezen. Prvo predavanje bo drevi ob 20. v društveni čitalnici. Predaval bo bivši minister dr. Niko Zupančič o temi: Razvoj jugoslovanske misli pred vojno. Drugo predavanje bo v petek 5. t. m. in sicer bo predaval univ. prof. dr. France Veber: Filozofski temelji nacionalizma. Kakor že povedano, so predavanja za vse novince strogo obvezna, ostalim članom pa priporočamo obisk, ker so predavanja tudi zanje aktualna. — V četrtek 4. t. m. bo točno ob 20. seja centralnega odbora. Tajnik I.

u— Uredite Celovško cesto! Prejeli smo: Ali po lastnem nagibu ali po naročilu našega magistrata so pretekli teden podirli ob vogalu Celovške in Jernejeve ceste paviljon, v katerem je bila trafika. Ta paviljon je v temnih nočeh poleg drugega služil tudi policijskim stražnikom, da so iz temne opazovali neopaženi zapoznele hodece in jih sledili, če so se jim zdeli sumljivi. Od Mahkove hiše pa do Knezeve ulice ni na desni strani Celovške ceste hodnika za pešce in najbolj nevarno mesto je ravno tam, kjer je stal omenjeni paviljon. Takoj za njim moli skoraj v cestišče vrtiček v izmeri komaj 20 ploščinskih metrov, kjer zraste na leto menda 20 glav solate. Če se iz prometnih ozirov moral odstraniti tisti paviljon, bi bilo potrebno, da se uredi tudi hodnik za pešce, ki ga sedaj ni.

M. DRENK

volna za ročno pletenje, smyrna, perzer in kelim.

LJUBLJANA, Kongresni trg 7.

u— Huda nesreča krmnarja Bizjaka. Na praznik Vseh svetih zjutraj se je odpravil znani ljubljanski trgovec s krznom in kožuvinami g. Filip Bizjak z avtom v Vipavo obiskat grobove svojcev. Z njim so se peljali gospa in hčerka Silva ter svak Anton Dolenc, gospejin brat in po poklicu tudi krmnar. Ko so se zvečer vračali iz Vipave, jih je doletela nesreča v Hruševju, za poti med Razirjem in Postojno. Asfaltna cesta je bila spolzka in avto je na ovinku zneslo, da se je zaletel v drevo. Avto (znamke Ford) se je v sprednjem delu močno razbil, izmed potnikov pa je samo gospa Bizjakova ostala nepoškodovana. G. Bizjak ima zlomljeno desno nogo, enako 18-letna hčerka Silva najbolj pa je prizadet Anton Dolenc, ki ima zlomljeno nogo in pretresena možgana. Neki avtobus, ki je pripeljal mimo, je odvedel poškodovance v tržaško bolnišnico. Gospa Bizjakova se je nameravala včeraj vrniti v Ljubljano, vendar se je odločila, da ostane še nekaj dni pri poško. dovancih v Trstu.

Mariborske
Wögererjeve hrenovke
dnevno sveže dobite v delikatesi J A N C — Zidovska.

u— Peve na Suhen bajerju. Včerajšnje poročilo o žalni svečanosti na Suhen bajerju izpopolnjujemo z navedbo, da so peli pevci šentjakobskega pevskega društva pod vodstvom g. Rožanca.

u— Obleke in sklobke kemično čisti bar-

u— RIBJE OLJE v drogeriji Ivan

Kanc, Nebotičnik.

KINO
MATIC
Veliki pustolovski film po romanu Jack Londona
UPOR NA LADJI ELSINORE
Jean Murat Winna Winfried
Danes predstava samo ob 16. uri, obe večerni predstavi odpadeta vsled koncerta.

SLOGA
DANES POSLEDNJO!
Velicasten zgodovinski film
LORD NELSON
Nemški dialog!

UNION
Danes zadnjikrat!
Velicasten pevski film

SAN FRANCISCO
Jeanette Mac Donald — Clark Gable
Grandiozni filmsko delo z najlepšimi pevskimi partijami iz Traviate in Fausta, ki obenem prikazuje potresno katastrofo San Franciscu v letu 1906.
Film je v nemškem jeziku

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

u— Ugotovitev o prometni nesreči. K notici o treh prometnih nesrečah, ki je bila objavljena v nedeljo, smo dobili obvestilo, da je preiskava ugotovila, da voznik šarabonovega avtomobila ni bil kriv nezgode nekakega mladega mehanika.

u— Uprava kino Matice obvešča, da je danes predstava samo ob 16. obe večerni predstavi odpadeta zaradi koncerta.

u— Plesne vaje slušateljev abit tečaja bodo jutri ob 20. v Trgovskem domu. Bufet. Plesni mojster Jenko.

u— Prijeto kuhanje na električnem rešju bo danes ob 16. v prostorih Zveze gospodinj, Gradišče 14. Gospodinje, pridite!

Iz Celja

u— Srebrno poroko praznujeta, danes v krogu svojcev in prijateljev Ivo in Mara Otorepec, Iskrečno čestitamo!

u— Zanimivo predavanje holandskega novinarja. V četrtek 4. t. m. ob 14. bo predaval holandski novinar g. Bagehus iz Rotterdamu o Holandiji in letošnjem skavtskem jamboreju ter bo predaval 110 lepih skiptičnih slik. Opozorjamo na to zanimivo predavanje.

u— »Dr. Ljubljanska drama bo vprizorila v petek ob 20. v celjskem gledališču Nušičevo komedijo »Dr.« v režiji g. Bratka Krefta. Predstava je za abonma. Vstopnice 60 v prodaji v knjigarni Slomškove ti-skovna zadruge.

u— Iz celjske statistike. V oktobru je umrlo v Celju 42 oseb in sicer 12 v mestu in 30 v javni bolnišnici. V preteklem mesecu je obiskalo Celje 1154 tujcev (929 Jugoslovenov in 225 inozemcev, med njimi 102 izletnikov) nasproti 1188 v letošnjem septembru in prav tako 1188 v lanskem oktobru. Pri celjski borzi dela je bilo 1. t. m. v evidenci 29 brezposelnih (165 moških in 64 žensk) nasproti 232 (170 moških in 62 žensk) dne 20. oktobra.

u— Umrla je v nedeljo na Sodnijski stezi štev. 3 v starosti 63 let zaselnica ga. Eliza Krausova, po rodu Čehinja. Blagi gospe bodi ohranjen lep spomin, svojemu našo sožalje!

u— Štiri žrtve napadalcev. V Lembergu pri Novi cerkvi sta dva moška napadla 25-letnega kovaškega pomočnika Mihaela Lampreta in 26letnega tesarja Martina Cigelskega iz Lemberga ter ju obdelovala z nekim železnim predmetom. Lampret je dobil hude poškodbe na glavi, Cigelskec pa lažje poškodbe. V soboto zvečer je neki moški na Gomilekem napadel 39letnega brezposelnega kolarskega pomočnika Franca Pikla iz Moziarja ter ga poškodoval z ročico po glavi, z nožem pa po rokah. V nedeljo je neki moški v Vrhu pri Teharju napadel 38letnega brezposelnega zidarja Jožeta Maklarja iz iste vasi ter ga z nožem močno poškodoval po glavi, rokah in plečih. Poškodovanci se zdravijo v celjski bolnišnici.

u— Kanalizacija Stritarjeve ulice. Mestna občina bo podaljšala kanalizacijo v Stritarjevi ulici in bo nabavila 175 betonskih cevi premera 40 cm. Ponudbe za dobavo cevi je treba vložiti do jutri do 11. dopoldne v vložnišče mestnega poglavarstva.

DANES, V SREDO GODOVANJE VSEH KORLEVOV — V GOSTILNI PRI MOSTU, POJE PEVSKI ZBOR

Z Jesenic

u— Gledališki oder Narodne čitalnice v Kranju gostuje v nedeljo 7. t. m. ob 8. zvečer v Sokolskem domu na Jesenicah »Miryta«, katero dirigira kompozitor g. J. Raha. Vstopnice se dobe istega dne v Sokolskem domu od 2. dalje. Oglejte si lepake!

Vremenska poročila

Dan je dolg od 9 ur 57 minut do 8 ur 41 minut in se do konca meseca skrči za 1 uro 16 minut.

S. 3. Viktorin	deževno
Mlaj ob 5.16	
C. 4. Dragotin	
Karol B.	
P. 5. Emerik	večinoma lepo, topleje
S. 6. Lenko	
Katislav	
N. 7. Zdenka	
Engelbert	
P. 8. Bogomir	
T. 9. Božidar	
Teodor	
S. 10. Andrej A.	deževno
C. 11. Davorin	Prvi krajec ob 10.33
Martin šk.	
P. 12. Martin p.	vetrovno
S. 13. Stanislav	ponekod dež
N. 14. Borislava	rahel dež
P. 15. Levko	
Leopold	
T. 16. Otmar	skoro vsak dan nekaj dežja
S. 17. Gregor čud.	
C. 18. Hilda	štip ob 9.30

Proslava jadranskega dne

V vsej Jugoslaviji so bile povsod prisrčne svečanosti

Ljubljana, 30. oktobra.

V složni skupnosti sta v soboto zvečer krajevni odbor Jadranske straže in krajevni odbor Ljubljana-železnica pripravila v prostorih »Sloga« intimni družabni večer, ki je vsestransko odlično uspel. K temu uspehu je pripomogel predvsem nepričakovano stveljen odziv ljubljanskega občinstva, ki je do zadnjega napolnilo dvorano, pa tudi zelo dobro izbrat program, ki je popolnoma zadovolj

Iz Maribora

a— Triglavi — starešinel Te dni ste prešli položnice za nakazilo III. obroka članarine za akad. starešinsko društvo »Triglavi« v Mariboru v znesku 22 Din. Na večkratno tožadno vprašanje od strani članstva sporočamo, da znaša celotna članarina 88 Din, katere se pa lahko plačuje v štirih letnih obrokih. Za prijazen odziv se priporoča blaginji.

a— Iz gledališča. Mariborska opretna otvorila svojo letošnjo sezono konec tega tedna s priljubljeno opereto »Pri treh mladencih«, ki celih deset let ni več bila na mariborskem odru. Mariborska drama pa študira zelo uspešno Schurckovo »Pesem s cest« v Malčevi režiji.

a— Kulturne novice. Danes v sredo 3. novembra se prične v Ljudski univerzi predavanje v ekonomskem tečaju. Predavanje bo ob 20. na Trgovski akademiji v drugem nadstropju. V četrtki 4. t. m. bo predaval dr. A. Gosar o temi: Gospodarstvo, usoda ali načrt? Predavatelj bo orisal dobre in slabe strani svobodnega in vezanega gospodarstva. V petek 5. t. m. bo isti predavatelj predaval o temi: Vezano gospodarstvo in kolektivizem.

a— Do smrti povožena. V bližini Loke pri Smiklavžu na Dravskem polju je neki avtomobilist povozil 30-letno Marijo Lebarjevo iz Slovenije vasi, ki je pod kolesom avta obležala nezavestna. Prepeljali so jo v mariborsko splošno bolnišnico, kjer pa je v noči na terek umrla. Zadeva je bila javljena tuži državnemu tožilstvu, ki je odredilo obdukcijo trupla Lebarjeve.

a— Nočno vasovanje, nevarna reč. Pri Devici Mariji v Brezju se je pripetil obžalovanja vreden doživet. 30-letni delavec Hanuš Martin je šel vasovat pod okno svoje ljubice. Ker se pa ta ni hotela ozriati, se je ljubimec vesedel pol oknom in pri tem zasnal. Medtem pa je prišel pod okno drugi ljubimec, ki je baje speče Martina zabodel pod rebra in izginil v noč. Policiji mariborski reševalci so odremili nezavestnega Hanuša v splošno bolnišnico, kjer se bori s smrtjo. Za napadalec poizveduje orožništvo.

a— Štiri žrtve bohovskega požara. Kakor smo že poročali v ponedeljskem »Jutru« je pogorelo gospodarsko poslonje gostilničarja in sedlarja Jakoba Grašiča v Bohovi pri Mariboru. Pri reševalnih delih so zado-

bili hujše poškodbe in opekline domači sin Fric, gospodar sam in njegova žena ter poveljnik gasilske čete Bohova, g. Franc Novak. Škoda, ki je krita z zavarovalnico, o njeno na 140.000 din. Zaradi suma, da je ozenj podtaknila zločinska roka, je komandir hokej orožniške postaje narednik Popović aretiral Franca Lubijskega iz Razvaja, ki je dejanje že priznal. Na sled so mu prišli po nekem pismu, v katerem je grozil z novim požigom.

a— Na smrekovi veli obešenega so našli na Janževem vrhu na Pohorju 40-letnega posestnikovega sina Rudolfa Hafnerja iz Sv. Lovrenca na Pohorju. Vzrok samomora ni znan.

a— Samomor. V gozdu nad Pekrami so našli obešenega 26-letnega delavca Alojzija Knehtla. Vzrok samomora ni znan.

Iz Kranja

r— Gledališki oder Narodne čitalnice ponovi dr. E. Kalmanovo opereto »Silva« (Knežinja čaršasa). Preskrbite si vstopnice pravočasno v prodaji v trgovini g. Hlebsa.

Iz Krškega

k— Slovo sodnika dr. Leskovic. V petek zvečer so se sestali prijatelji in znanci sodnika dr. Staneta Leskovic, da se poslovijo od njega pred odhodom v Kamnik. V gostilni Franceta Vanica je ob lepi udeležbi Krčanov spregovoril najprej mestni župan in predsednik društva za pospeševanje tujkega prometa, čigar marljiv odbornik je bil odhajajoči, Henrik Lazarini, nadalje odvetnik dr. Vladimir Borštnik in bivši predstojnik sodišča svetnik dr. Jan. Vsi so izrazili obžalovanje Krčanov, da nas zapušta dr. Leskovic že po dveh letih tukajšnje službe. Odhodu sodniku želimo tudi na novem mestu zlasti v zdravstvenem pogledu vse najboljšiše!

k— V preiskovalni zapor so dali posestnika Jožeta Dornika iz Drnovega, ki je do smrti pretepel svojo ženo, kakor je pred nekaj dnevi poročalo »Jutro« v članku iz Brezice. Zato smo je v zaporih okrajnega sodišča v Krškem, ker je to sodišče pristojno za preiskavo.

k— Smrtna nesreča pri delu. V Reštanju je med delom padla na glavo tračnica rudarju Zidarju, ki je komaj prišel od vojakov. Fant je bil doma z Malega kamna in bil bi dobil te dni šele svojo prvo plačo pri rudniku.

Gospodarstvo

Trgovinski zakon

V »Službenih novinah« od 28. t. m. je objavljen trgovinski zakon za kraljevino Jugoslavijo, ki je bil sprejet v narodni skupščini 11. februarja t. l. in v senatu 7. junija t. l. Kdaj bo zakon dobil ovržno moč, bo določeno s posebnim zakonom. Celotni zakon ima 581 paragrafov in obsega v »Službenih novinah« ni manj nego 90 strani. V prihodnjih dneh bomo iz posameznih poglavij tega zakona objavili najvažnejše določbe.

Trgovci

V smislu trgovinskega zakona je trgovec oni, ki se zaradi pridobitnega poklica v svojem imenu bavi:

1) s pridobivanjem in odpuščanjem premic, obdeli, da se odpuščajo nespremenljivi ali delni, ali predelane, kakor tudi z zakupovanjem in prodajo vrednostnih papirjev.

2) s sprejemanjem obdelave in predelave premic na druge, kolikor to poslovanje presega manjše obroke.

3) s sprejemanjem zavarovanja;

4) z bančnimi, menjalnimi ali borznimi posli;

5) s prejemanjem preveza stvari in oseb po morju in po zraku, po kopnem in po rekah pa samo tedaj, ako se prevoz vrši v večjem obsegu; nadalje z vlačjenjem plovilnih objektov;

6) s posli komisijonarja, odpremita in s skladiščenjem posli;

7) s posli trgovskega zastopnika in trgovskega posrednika;

8) z izdajateljstvi (založništvom) in drugimi posli trgovine s knjigami in umetni-

9) s posli tiskarja, kolikor to poslovanje presega ožer manjše obroke.

Določbe zakona o firmi, trgovskih knjigah in o poročni ne veljajo za osebe, ki so sicer trgovci, pa ne bavijo s trgovino v manjšem obsegu. Kakšna trgovina je manjša, bo odredil minister pravice v sporazumu s trgovskim ministrom s posebno udebo po etrokih in krajevnih razmerah in po zasluslavanju pristojnih zbornic. Na isti način bodo določeni pojmi »manjši obrok« in »obrok« »večji obrok«. Določbe o trgovcih veljajo tudi za trgovske družbe.

V smislu tega zakona velja kot trgovec od dneva vpisa v trgovski register tudi oni, ki ima zaradi pridobitnega poklica podjetje, ki zahteva, da je po načinu in obsegu poslovanja urejeno kot trgovsko podjetje. Četudi po predmetu poslovanja ne spada v gori omenjene točke (kar pa velja v šumarstvu in kmetijstvu le za podjetja, ki obdelujejo in predelujejo lastne kmetijske ali gozdarne proizvode, ne velja pa za osebe svobodnega poklica, ki za svoje intelektualno delo prejemajo nagrade).

Trgovski register

Trgovski register vodi trgovska odnošna okrajna sodišča. V trgovski register se vpisuje samo ono, kar je v zakonu predpisano in dopuščeno. Vpisi se izvršijo po prijavi stranke, po službeni določitvi pa samo v primeru, kadar to zakon predpisuje. Če z zakonom ni drugače določeno, objavi sodišče vpis v trgovski zakon na stroške stranke takoj v službenem listu one banovine, kjer ima register sodišče svoj sedež in »Sredstvenim vestnikom«. »Sredstveni vestnik« bo izdajalo ministrstvo pravice. Vpisi v trgovski register dobi veljavo z dnem, ko je objavljen v službenem listu. Vpisi se objavljajo v celotnem obsegu, ako zakon drugače ne določa.

Vsakemu je dopuščeno v prisotnosti registrskega uradnika brezplačen vpogled v trgovski register, kakor tudi vpogled onih spisov, na katerih je osnovan vpis v register. Vsakdo lahko zahteva prepis vseh ali posameznih vpisov ali spisov, ki jih overi vodja registra. Na zahtevo izda sodišče potrdilo, da oboje vpis ali da ni bilo naknadnih vpisov ali da je vpis izbrisan. Čim je vpis izbrisan in objavljen se ne more nič sklicevati, da mu niso znana vnosna in objavljenja dejstva, razen če dokaže, da jih ni vedel in da jih tudi ni mogel vedeti.

Ustanovitve podružnice se mora prijaviti registarskemu sodišču glavnega sedeža. Če se mora vpis izvršiti tudi v trgovskem registru drugega registrskega sodišča (če je podružnica na področju drugega registrskega sodišča), je treba prijavo in priloge predložiti v dveh izvodih. Nove prijave se predložijo registarskemu sodišču glavnega sedeža, le prijave, ki se tičejo samo podružnice, se predložijo registarskemu sodišču podružnice. Zabeležba ustanovitve podružnice v registru sodišča, ki je pristojno za glavni sedež, se objavi samo tedaj, če za vpis ni merilno drugo sodišče. Vpis ustanovitve podružnice in ostale vpise, ki se podružnice tičejo, objavi sodišče, pristojno za podružnico le v toliko, kolikor tega še ni objavilo sodišče glavnega sedeža v istem banovinskem službenem listu. Določbe glede podružnice veljajo tudi za inoveške podružnice, kolikor v zakonu ni drugače določeno, vendar se podružnice ne more vpisati v trgovski register, dokler ni dokazano, da je glavni sedež izven naše kraljevine.

Kdor je dolžan po tem zakonu vpisati firmo ali napraviti prijavo za trgovski register, pa tega ne stori, tega registrsko sodišče pod pretno kazni pozove, da v določenem roku napravi prijavo. Če temu pozivu ne zadosti ali se ne opraviči v predpisanim roku, ga sodišče kaznuje z denarno kaznijo do 3.000 Din, kolikor z zakonom ni drugače določeno. Če navzile temu stranka ne izvrši vpisa, se ponovno kaznuje z denarno kaznijo do 6.000 Din in se ta kazen lahko ponovno izreka, dokler se stranka ne odzove pozivu. Kdor predloži neresnično prijavo, se kaznuje z denarno kaznijo od 300 do 6.000 Din. V primeru, da stranka to izvrši namenoma, se lahko še kaznuje z zaporom do 6 mesecev. Če kazni ni mogoče izterjati, se spremeni v zapor (za vsakeh 200 Din 1 dan zapore). Denarne kazni izročijo sodišče občini, kjer je sedež obsojene stranke, in sicer za podpiranje revežev. Kazen ne izključuje odgovornosti za povračilo škode. Pri izterjavi pa pripada prvenstvo onemu, ki ima terjati povračilo škode, če denarna kazen še ni plačana. Poglavje o trgovskem registru vsebuje še določbe glede spremembe vpisa, nedopustnih vpisov in vpisov po uradnih dolžnostih.

Glavna zadružna zveza in krediti za mobilizacijo kmetijskih dolgov

Poročali smo že, da bo Pošta hranilnica dajala zadrugam specialne kredite v tekočem računu z obrestno mero 3% na podlagi njihovih meničnih akceptov in njihovih terjatev pri Privilegirani agrarni banki do višine 25% nominalnega zneska teh terjatev. Neredna banka pa bo dajala bankam in hranilnicam 3% specialne kredite za eskompt menic s supergarancijo državnih obveznic za likvidacijo kmetijskih dolgov odnosno terjatev pri Privilegirani agrarni banki. Ta posojila se bodo dajala izključno za izplačilo vlog do 10.000 Din. Če v nedeljo smo omenili, da se denarni zavodi ne bodo mogli v večji meri posluževati teh kreditov, zlasti če bodo kratkoročni, kajti denar bodo izplačali vlagateljem, pozneje pa bo treba kredit vračati.

Iz Beograda poroča »Jugoslovanski kurir«, da znašajo kmetijski dolgovci, ki so jih zadruge in zadružne zveze izročile Privilegirani agrarni banki, vsega 960 milijonov Din in bi na podlagi tega dobile zadruge in zadružne zveze za 100 do 120 milijonov Din kreditov. Po informacijah »Jugoslovanskega kurirja« so nekatere zadružne zveze že poslane predstavke Glavni zadružni zvezi, v katerih izjavljajo, da ta rešitev ne nudi možnosti, da zadruge izvrše svoje obveznosti in da izvedejo sanacijo. Zato je Glavna zadružna zveza za prihodnji teden sklicala sejo, na kateri bo razpravljala svoje stališče. Nadležje poroča »Jugoslovanski kurir«, da bo Narodna banka stavila na razpolago bankam in hranilnicam za 250 milijonov Din teh spe-

Je označilo le bolj izpopolnjenega »Odola«, čigar antiseptični učinki so izredno svlačni. Bakteriološki in klinični poskusi so znatno dokazali, da Odol uničuje bakterije.

Odol varuje zdravje vaših otrok.

ODOL varuje pred infekcijami in nudi tako varstvo zoper nahod, bolečine v vratu in zoper druge nevarnosti. ODOL osvaja in oživlja. ODOL ohrani zobe in ustno duplino zdrave. Zaradi tega naj vaši otroci že zgodaj začno negovati usta z ODOL-om, upoštevajoč prislovico: Ohrani z ODOL-om zdrave zobe, brez gavke, vrat in usta!

ODOL

cialnih kreditov. Preden pa bo Narodna banka dajala te kredite, bo proučila stanje vsakega zavoda, ki zahteva kredit.

Zaključek prve banovinske sadne razstave v Mariboru

Maribor, 2. novembra.

Po 10 dnevnem trajanju so včeraj z velikim uspehom zaključili I. banovinsko sadno razstavo in sadni sejem v Mariboru. Razstavo in sejem je obiskalo okrog 50.000 ljudi iz vseh krajev naše domovine, pa tudi iz inozemstva. Zanimanje za to prirediteljev je bilo v resnici ogromno. Včeraj je bilo vse razstavljeno sadje prodano, in sicer trditi L. Sonnenschein v Ptuj, ki je kupila 40.000 kg raznih jabolk po 3 Din za kg. Omenjena trditi je že danes dopoldne prišla z odvažanjem sadja ter nakladanjem vagonov, ki pojdejo v Ptuj, kjer bo trditi Sonnenschein sadje spravila v skladišča.

Danes dopoldne so tudi pričeli z demontažo razstavnih delov v veliki uniojski dvorani. Kakor smo izvedeli, so bile sklenjene tudi precejšnje kupčije v strojih za konzerviranje in izdelovanje sadnega soka in v raznih pripomočkih, ki so potrebni sadjarju. Poskuševalnica sadnih sokov je žela lep uspeh in je bilo iztočenih skoro 1000 steklenic raznega sadnega soka.

Z uspehom I. banovinske sadne razstave in sadnega sejma so lahko tudi producenti, ki so razstavili svoje sadje, prav zadovoljni, zlasti zaradi tega, ker je bilo sadje prodano za precej ugodno ceno, če se upošteva, da je za našega sadjarja letošnja sadna sezona ena najslabših v zadnjih 20 letih. Po zanesljivih informacijah je namreč v skladiščih sadnih izvoznikov, sadnih trgovcev in producentov na področju mariborske oblasti okrog 800 vagonov jabolk, ki so namenjena za izvoz. Izvoz naših jabolk je še vedno kolikor toliko v zastoji, in sicer zaradi tega, ker imajo v Nemčiji, Švici in drugih državah rekordno letino. Tudi v Avstriji imajo obilen pridelek, tako da je tudi tja vsak izvoz naših jabolk nemogoč. Razen tega pa ponujajo Avstriji svoja jabolka na češkoslovaški in nemški trg in to skoro za vsako ceno. Naši sadni producenti in sadni trgovci ter izvozniki so prav zaradi tega v zelo težavnem položaju, ker ne vedo, kam s sadjem. Nakupne cene za mošnarčkarje so znašale letos 1.2 do 1.40 Din, za kanadke pa 1.50 do 1.70 Din. Če so torej producenti na sadnem sejmu dosegli ceno 3 Din za kg, je to vsekakor lep uspeh. Pri tem pa je tudi upoštevati, da je bilo na sadnem sejmu zares samo prvotno blago, za katerega se bo v nekaj mesecih dosegla gotovo še višja cena.

Gospodarske vesti

— Točilna pravica vinogradniških zadrug. Na vprašanje ali vinogradniške zadruge lahko točijo zadružno vino na drobno ali na debelo brez točilne pravice za alkoholne pijače izven zadružnih klet in kraju produkcije ali zunaj zadružnih klet in kraju, kjer ima zadruge svoj sedež, je davčni odelek finančnega ministrstva izdal obširno pojasnilo. Po določenih pravilih za izvršitev določil taksnega zakona, lahko prodajajo pridelovalci vino in žganje lastnega pridelka in z lastnega zemljišča v svojih kletih, kjer imajo zemljišča, in v kletih onih hiš, kjer stalno stanujejo, in sicer na kmetih v količinah preko 5 litrov in v mestih v količinah preko 10 litrov, in sicer brez pravice za točenje alkoholnih pijač na drobno ali na debelo. Ker se vinogradniške zadruge smatrajo za pridelovalce vina in žganja lastnega pridelka in iz lastnega zemljišča, smejo tudi one prodajati zadružno vino in žganje iz svojih zadružnih klet brez pravice za točenje alkoholnih pijač, in sicer na deželi v količinah preko 5 litrov in v mestih v količinah preko 10 l. Če pa žele te zadruge prodajati vino ali žganje zunaj klet in voza ali s katerega drugega prevoznega sredstva v količinah preko 50 l hkratu, si morajo za to prodajo izposlovati redno pravico za točenje alkoholnih pijač.

— Nadaljnji naši nakupi zlata v Londonu. Ponovno smo že poročali o naših nakupih zlata na londonskem trgu. V času od 21. do 25. oktobra je bilo v Londonu na račun Jugoslavije kupljeno za skoro 200.000 funtov zlata. Po uradnih angleških poročilih je bilo kupljeno na račun Jugoslavije od 30. septembra do 25. oktobra za 1.137.000 funtov zlata v vrednosti 270 milijonov din (t. j. okrog 5400 kg).

— Odkup domačega bombaža. Na osnovi uredbe o odkupu domačega bombaža od 17. oktobra 1936, so zadruge pridelovalcev iz vardarske banovine prijave zaradi prodaje 630.000 kg očiščenega bombaža. Na drugi strani pa so uvozniki prijavili uvozno potrebo v višini 31.05 milijona kg. V smislu čl. 3. uredbe je trgovski minister v sporazumu s kmetijskim ministrom po zahtevu posvetovalnega odbora za bombaž odločil, da se količina bombaža, ki so jo prijavile zadruge proizvajalcev iz vardar-

ske banovine, razdeli na naslednji način: 1) 472.500 kg bodo prevzele trditi »Jugobrunac« iz Kranja, Hutter iz drug iz Maribora, Glanzmann in Gassner iz Tržiča, Mautner d. d. iz Litije, Doktor in drug iz Maribora, Predilnica Dugarca, Mariborska tekstilna tvornica Zelanka & Co. iz Maribora in Skoljeloška predilnica. Imenovane trditi so se sporazumele, da bodo med seboj razdelile odpadajočo količino, in sicer v petih dneh, o čemer bodo obvestile trgovsko ministrstvo. Ostalih 157.000 kg bombaža pa odpade na 14 drugih uvoznikov, med njimi: Tekstilna industrija iz Varaždana 30.000 kg, »Intex« iz Kranja 25.000 kg, Tvornica smederevske kreditne banke v Nišu 25.000 kg, »Stelac« v Beogradu 24.000 kg, Avgust Ehrlich v Mariboru 13.500 kg, Beogradska tekstilna industrija v Beogradu 12.000 kg, Tvornica volnenih tkanin Koestlija v Beogradu 10.000 kg in Joško Povh, predilnica v Novem mestu 7600 kg.

Borze

2. novembra

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi trgovali po 8.77. V zagrebškem privatnem klinkingu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.750 (v Beogradu po 8.73), v angleških funtih po 238 in v grških bonih po 29.53. Nemški klinkirski čeki so se ponovno nekoliko podražili in stanejo v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu 14.00, za konec novembra pa v Zagrebu 13.7850.

Na zagrebškem efektne tržišču je notirala vojna škoda pri prijazni tendenci 418.50 — 419.50 (v Beogradu je bil promet po 418.50 — 419), za december pa je prišlo do zaključka po 421. V ostalih državnih vrednotah ni bilo prometa.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2382.65 — 2397.25, Berlin 1731.03 — 1744.91, Bruselj 729.45 — 734.51, Curih 996.45 — 1003.52, London 213.56 — 215.62, New York 4279.75 — 4316.07, Pariz 145.21 — 146.65, Praga 150.93 — 152.04, Tist 226.44 — 229.52.

Curih. Beograd 10, Pariz 14.6050, London 21.4850, New York 432.93, Bruselj 73.25, Milan 22.80, Amsterdam 239.35, Berlin 173.85, Dunaj 80.10, Stockholm 110.75, Oslo 107.9750, København 95.90, Praga 15.15, Varšava 81.90, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 418.50 — 419.50, za dec. 418.50 — 421. 4% agrarne 53.50 — 55. 4% severne agrarne 53.50 den., 6% begruške 78 den., 6% dalm. agrarne 76 den., 7% invest. 94.50 den., 7% stabiliz. 86 den., 7% Drž. hip. banka 100 — 100.75, 7% Blair 85.50 — 86. 8% Blair 94 bl.; delnice: PAB 210 den., Narodna banka 7500 den., Trboveljska 220 — 210, Gornjavski 45 — 60, Sečeraška Osiček 140 — 165, Dubrovačka 410 — 430, Oceania 275 den., Jadranska 410 den.

Beograd. Vojna škoda 418.50 — 420 (418.20 — 419), za dec. 419 bl. (418.50 — 419), 6% begruške 78.25 — 78.75, 6% dalm. agrarne 76.25 den., (76.50), 6% invest. 95 den., 7% stabiliz. — (90), 7% Drž. hip. banka 100.25 — 101. 7% Blair 85.75 — 86.25 (86), 8% Blair 94.50 — 95, Narodna banka — (7520), PAB 212 den., (212.50).

Blagovna tržišča

2170

+ Chicago. 2. novembra. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 95.50, za maj 95.25, za julij 90.25; korusa: za dec. 57.375, za maj 58.75, za julij 59.75.

+ Winnipeg. 2. novembra. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 116.875, za maj 115. + Novosadska blagovna borza (2. t. m.). Tendence nespremenljive. Pšenica (78/79 kr): baška 173 — 175, banatska 168 — 177, baška ladja Tisa 178 — 180, ladja Beret 177 — 179, sremska 77/78 kr 173 — 174, elavovska 77/78 kr 173 — 175, Korusa: baška in sremska 106 — 108, banatska 102 — 104, Oves: baški sremski in elavovski 124 — 126, Rž: baška 164 — 166, Ječmen: baški in sremski 63/64 kr 130 — 132.50 Moka: baška in sremska »00« in »00g« 265 — 275, »2« 245 — 255, »5« 225 — 235, »6« 205 — 215, »7« 165 — 175, »8« 127.50 — 132.50. Otrubi: baški sremski in banatski v vrečah 98 — 100, Fižol: baški beli, brez vreč 204 — 206.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 3. Viničarji. Red Sreda. Četrtek, 4. Firma. Premierski abonma. Petek, 5. Zaprti. (Gostovanje v Celju: »Drč«).

Sobota, 6. Vozel. Proslava 35letnice književnega delovanja g. Pečije Petroviča. Izven.

Premiera Hemarjeve igre »Firmac« bo v četrtek, 4. t. m. za premierski abonma. Stavljeno umetniško, igralke Očko, kraja ga Mira Danilova, troveva Brandta g. Krali, gaderberko Mario, bivši igralko, igra ga Nablocka. Brandtovska književnost Chylica pa g. Debevec. Delo je napisano izredno duhovito. Režijo ima g. Ciril Debevec.

OPERA
Sreda, 3. Evangeljnik. Gostuje Josip Goetič. Red B. Četrtek, 4. Amakonke. Red Četrtek. Petek, 5. Bohema. Dijaška predstava po globoko znanih cenah. Izven. Začetek ob 15. uri.

Gostovanje g. Josipa Gostića v partiji Evangeljnika. Partijo justicijarja Engla poje mesto obolega ravatelja Betetta tokrat g. Petrovič. Solidna melodiozna glasba iz polpretekle dobe in prenosljivo dejanje daje delu trajno vrednost. Dirigent Niko Štrifol, režiser prof. Šest.

Prisrčno slovo treh častnikov-planincev

Škofja Loka, 1. novembra. V soboto smo imeli družinski in poslovni večer hkrati. Iz naše sredice so se poslovljali kapetan g. Narančič, poročnik g. Drecun ter major Ivan Oblak, kateremu je predsmem veljala prireditelj. Ob zvokih vojaške godbe, ki je odigrala pod vodstvom kapetana Smrekarja vrsto koncertnih komadov, sta se jeli polniti dvorani Sokolskega doma. Prišli so predstavniki oblastev in društev, ves častniški zbor, mnogi gostje, Sokoli in Sokolice. Vrsto nagovorov je otvoril polkovnik g. Ivan Markulj, ki je želel odhajajočim častnikom vse lepo in dobro na nadaljnjih poljih življenja. Kot predpostavljeno je imel v njih zveste sodelavce, ki so vsekdar čvali čast polka. Osebito se zahvaljuje g. majorju Oblaku, ki ga bo nanj vselej vezal nekajen spomin. Podstarosta učitelj Rudolf Horvat je izpregovoril v imenu sokolskih bratov in sester. V bratu Oblaku smo cenili nacionalista preporodovca že iz djaških let. Major Oblak je ostal samemu sebi do kraja zvest, kristalno čist značaj, mož, ki jih naša domovina potrebuje. Viharno odobranje je sledilo izvajanjem našega podstaroste, godba je igrala in bratu Oblaku je bil poklonjen spominski dar, a gospej je izročila s. načelnica Mini Baldernanova šopek krasnega ovčja. Za sreski odbor Rdečega križa se je poslovil predsednik g. Avgust Blesznik, navajajoč plodno in vzbudivno delovanje g. Oblaka pri sreskem odboru RK. Poslednji je izrekel zahvalne besede bivši škofjeljski župan, notar g. Stevo Sink. Vez med vojsko in civilnim prebivalstvom je najtrdnjše jamstvo za srečo domovine. G. Oblak je bil vse štiri leta član v Škofji Loki zvest pripadnik tega načela. Nehote! S svojim udejstvom med narodom je spletal in vezal in utrjeval, nanj se bomo vedno radostno spominjali. — Za vse tople izraze priznanja, hvalečnosti in ljubezni se je naposled zahvalil gospod major, zagotavljač, da bo ohranil škofjo Loko, Sokole, vse sodelavce in prijatelje v neizbrisnem spominu. Z začetne poti ne bo krenil, marveč hoče vsekdar delati v duhu svojih idealkov. Razvil se je družabni del prireditelj, otvoril ga je kolo z go. Sinkovo in g. Markuljem. Majorju Oblaku kakor tudi ostalima dvema častnikoma želimo na novem mestu mnogo uspehov.

Počastitev umrlega senatorja Jajžabetiča

Beograd, 2. novembra. p. Senatorski klub JNS je danes pod vodstvom predsednika stranke Petra Živkovića in skupno z ostalimi strankinimi voditelji, ki se mudijo v Beogradu, pietetno počastil spomin na umrlega senatorja Tomo Jajžabetiča. Udeležili so se tudi zadržnice, ki je bila v cerkvi Kristusa Kralja.

Iz državne službe

Beograd, 2. nov. p. Višji policijski nadzornik Franc Zajdel je premeščen iz Ljubljane za šefa policijskih agentov v Sarajevo. — Načelnik finančnega oddelka pri banki upravi v Ljubljani fin. svetnik dr. Josip Orel je narredoval v 4. skupini 2. stopnje. — Za sestro pomočnico v 9. položajni skupini je napredovala Marica Harbičeva, nameščena v Domu narodnega zdravja v Mariboru.

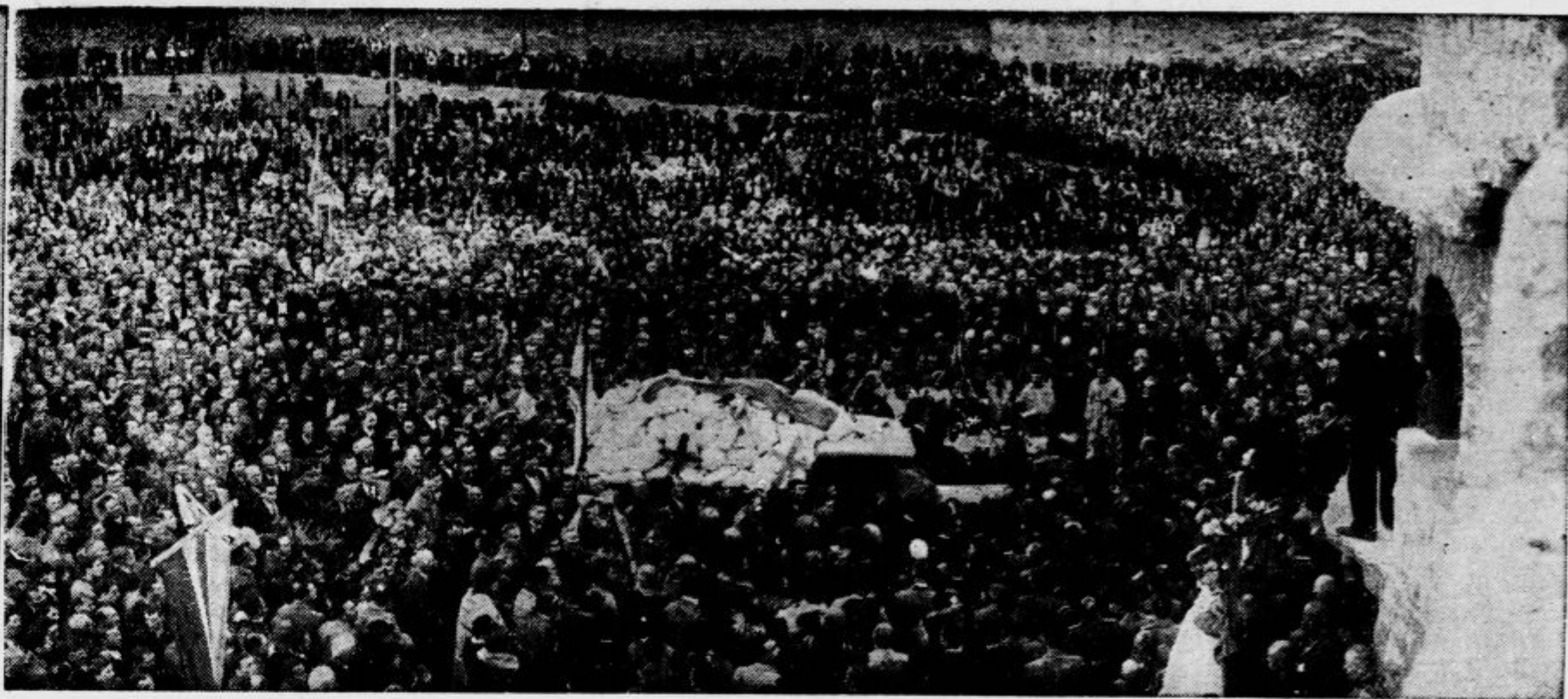
Adolf Muk obsojen

Beograd, 2. novembra. AA. Te dni se je končala pri državnem sodišču za zaščito države razprava proti Adolfu Muku in tovarišem zaradi komunističnega delovanja v naši državi. Obtoženci so bili obsojeni na kazen od 10 let do 6 mesecev strogega zapore.

25 let svobode v Južni Srbiji

Spomenu junakov s Kumanovega, ki so pripravili tla za Jugoslavijo

Na levi: Spomenik kraljema Petru Osvoboditelju in Aleksandru Uedinitelju v Skoplju — Na desni: Ljudstvo se zgrinja ob kosteh kumanovskih junakov.

Levo: Začetek spreveda na poti k Zebrenjaku — Desno: Sprevod z godbo, svečeniki in ljudstvom

Aljehin vodi

Borba do zadnje kaplje „šahovske krvi“

Po deseti partiji, ki sta jo odigrala dr. Euwe in dr. Aljehin v Haagu in ki jo je dobil Rus, se je zaključila prva tretjina tega velikega boja na šahovski deski, ki ga zasleduje z največjo napetostjo ves svet. Aljehin je dosegel 6 in pol točke, potrebuje torej iz preostalih 20 partij samo še devet točk, da doseže premoč 15 in pol točke in s tem ponovno naslov šahovskega svetovnega prvaka. Da je sedanji svetovni mojster dr. Euwe iz prvih desetih iger dosegel le 3 in pol točke, je svet presenetilo prav tako kakor Aljehinov poraz pred dvema letoma. Posledica tega presenečenja je bila tedaj, kakor vsi vemo, ta, da so o Aljehinu že vsi govorili, da je svoj šahovski kariero zaključil.

Toda sreča ni opoteča nikjer v tolikšni meri, kakor je v šahu, zato moramo biti tudi sedaj z napovedmi zelo previdni. Ne smemo pozabiti, da je imel Aljehin že v prvem odločilnem dvoboju z dr. Euwejem, ko je izgubil svoj prvaški naslov, po peti partiji tri točke več in je potem vendarle izgubil. Euwejevo odpornost je težko omajati, čeprav je videti, da je položaj zanj tokrat neugodnejši.

Leta 1935, je prišel Aljehin po 18-mesečnem neprestanem šahovskem udejstvanju, prenašajoč s to igro in trdnostjo prepričan, da zmaga, kot smehljajoč se kavalir k dvoboju. Ni bil niti zdravstveno, niti šahovsko dobro pripravljen. Zaupal je neomejeno svoji tvorni sili. S tobakom in alkoholom je moral spodbujati svoje iz-

črpane živce. Ti pripomočki so ga nekaj časa sicer lahko držali pokonci, potem pa so mu toliko bolj škodovali. Pred njim je sedel Euwe, ki je bil prepričan o težavnosti svoje naloge in ki se je bil z znanstveno resnostjo matematika pripravil na boj.

Letos je tudi Aljehin prepričan o tem, da je položaj resen. Nič več se ne igračka. Ze dolgo se je odpovedal vsem dražilom. Četrto leta je na deželi počival in obljubil je, da se bo boril »do zadnje kaplje svoje šahovske krvi«. Euwe pa ne stremi za tem, da bi se tedanja igra s silno skopo zmago ponovila. Zeli si učinkovite zmage. Kakor tedaj, je oborožen z vsemi mogočimi novotami glede otvoritev in je dal svojemu nasprotniku s tem v prvih partijah tudi mnogo dela. Toda Aljehin topot ne spreminja svojih otvoritev, temveč se omejuje — vsaj doslej — na eno samo. Holandec je glede te otvoritve pokazal že dovolj svojih skrivnosti in odslej je tem bolj navezan na svoje naravne pripomočke.

Prva tretjina boja je za bivšega svetovnega prvaka nad vse nadobudna, toda pot do smotra je še dolga in težka. Se vse se lahko obrne. Za svet, ki opazuje ta gigantski boj, pa je nad vse razveseljivo, da so tudi tokrat vse partije polne prekrivajočega življenja in sijajnih kombinacij. Tako glede sportne senzacije, kakor glede pravega umetniškega užitka ima svet popolno zadoščenje.

Največji smaragd

V londonskem naravoslovnem muzeju imajo ta čas največji smaragd na svetu, sloviti smaragd »Devonshire«. Pred mnogimi leti so ga našli v rudniku Muzo v Kolumbiji. Pozneje ga je kupil brazilski cesar Pedro, ki ga je po svojem odstopu ponesel v Evropo. Pred letom dni ga je kupil vojvoda Devonshire od potomca cesarja Pedra in pred kratkim ga je posojil naravoslovnemu muzeju, ki ga bo imel razstavljenega še tri leta. Smaragd, ki je sicer še vedno v surovem stanju, ima dolžino kakšni 5 cm in tehta skoraj 10 unč. Čuvajo ga izbrani detektivi.

Nov kuhar na angleškem dvoru

Francoz Roussin je postal naslednik slavnega Pouparta

Mladega Francoza so imenovali te dni za glavnega kuharja v Buckinghamski palači. Rene Roussin je naslednik slovitega kuharja Pouparta, ki je služil v tej palači pod tremi kralji in so ga po enoletni odsotnosti med kraljevanjem Edwarda VIII. pozvali spet v London, da bi pripravil bankete ob kronanju Jurija VI.

Zadnjič se je udeleževal v svoji stroki, ko je spremljal angleško kraljevo ovcico na kraljevi jahi v Belfast. Rene Roussin je bil eden njegovih pomočnikov med krona-

njem in je prej deloval v velikih londonskih hotelih ter zasebnih hišah. Prvič se bo pokazal v veliki funkciji, ko bo pripravil slavnostni banket ob obisku belgijskega kralja v Londonu. Ta banket se bo vršil 16. t. m. in se ga bodo udeležile najodličnejše angleške osebnosti. Obed bo imel sedem obrokov, ki sta jih določila Roussin in kraljica skupaj. Roussin velja v ostalem za mojstra, kar se tiče priprave mesnih jedi in juh, in čeprav servirajo juhe na angleškem dvoru zelo poredko, bodo tokrat napravili izjemo.

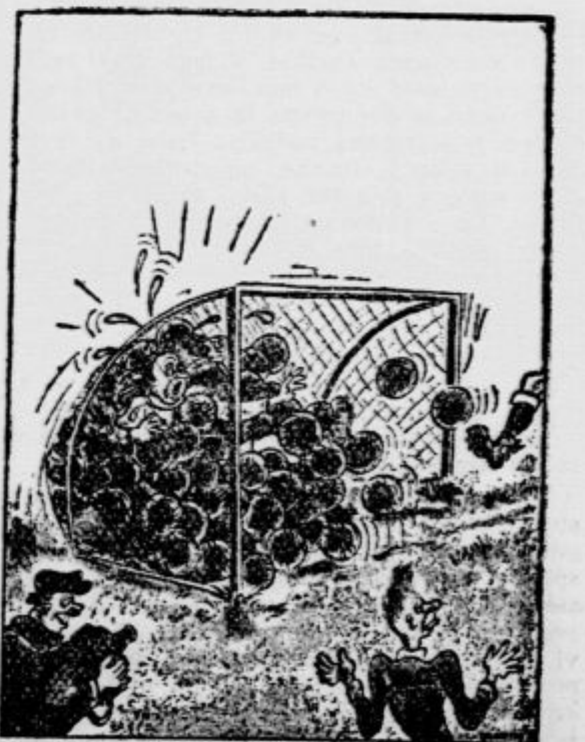
Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

A NEKDOTA

David Hume (1711.—1776.), slavní angleški filozof, je začel pisati svojo nič manj znamenito »Zgodovino Angleške«. Že prve tri knjige so mu prinesle tako velike honorarje, da je mogel mirno živeti od samih obresti. To življenje je bilo celo tako udobno, da nadaljnjih zvezkov niti ni pisal.

Založnik ga je seveda silil, naj delo nadaljuje. In tedaj je Hume odgovoril z besedami, ki so jih pozneje toliko citirali: »Iz mnogih razlogov ne morem nadaljevati svojega dela o zgodovini Anglije. Postal sem prestar, predebel, prelen in prebogati.«

VSAK DAN ENA

Strašne sanje vratarja: Tekma, ki se je končala s porazom 30:1 (odmudetec)

„Mali Lindbergh“ v Belgiji

„Moj veliki Teddy“ — Z letalom čez morje...

Bruseljski list »La Dernière Heure« priobčuje skrivnostno poročilo o ugrabljenem Lindberghovem otroku, ki je navzlic svoji neverjetnosti pripravil oblasti do uradne preiskave. Po tem poročilu živi v mestecu Waveru v Brabantu deček, ki ga tamkajšnji otroci imenujejo le »mali Lindbergh«.

Otroka je leta 1933. prinesel neki pastor Lambertiz iz Amela v Waver in na njegov oglas sta ga sprejela zakonca van den Boscheva v rejo. Med pogovorom, ki ga je imel neki častnikar z otrokom, je ta dejal o fotografiji polkovnika Lindbergha, ki

mu jo je častnikar pokazal: »To je moj veliki Teddy«. Deček, ki je videti zelo britten, pripoveduje, da sta ga »Walter in John« pobrala iz postelje. Potem je z letalom priletel preko velike vode.

List poroča pozneje, da so sodne oblasti uvedle preiskavo. Neki drugi list objavlja otrokovo fotografijo, ki kaže veliko podobnost z drugim otrokom zakoncev Lindberghovih. Vsa ta zgodba o tem poznem odkritju Lindberghovega ugrabljenega sinčka pa zbuja, kakor si lahko mislimo, mnogo skepse.

Konec študentove idile

Napoj ljubezni je plačal s svojim mladim življenjem

Te dni so v Florenci prijeli neko žensko, ki so jo osumili, da je umorila svojega ljubimca. Zrtev tragedije je bil 17-letni študent po imenu Billi, ki so ga našli neko jutro umirajočega na vrtu hiše, v kateri je stanoval. Mladji mož je umrl še istega dne, ne da bi se zavedel in njegove poškodbe so bile takšne, da je moral pasti iz precejšnje višine na tla.

Prvotno so menili, da se je vrnil morda v vselem razpoloženju domov brez ključa, na da je skušal po steni splezati v svojo sobo, pri čemer se je zgodbila nesreča. Podrobnejši ogled pa je pokazal, da ta domneva ne more veljati. Pred vsem ni ležal pred njegovo 37-letno ženo in študentom kmalu razvila ljubezenska idila. Tistega večera sta se bila Billi in njegova ljubavnica sešala. Nenadno se je mož vrnil domov in žena je v strahu, da bi ju ne zasačil, zvela mladega moža k oknu ter mu ukazala, naj

skoči dol. Ker se je ototavljal, ga je sunila, da je strmoglavil brez glasu v globino. Čevlje in nogavice, ki jih je bil pustil v sobi, pa je še hitro vrgla za njim.

Italijanska enciklopedija zaključena

Troccani, izdajatelj nove italijanske enciklopedije, je Mussoliniju pravkar izročil zadnji zvezek tega obsežnega dela. Pred devetimi leti so začeli enciklopedijo izdati in izšlo je 35 knjig. Vsake tri mesece je prišla na dan po ena knjiga.

Enciklopedija obsega osnove fašistične nauka, organizacijo fašističnih korporacij in italijanskega imperija. Stroški so znašali 15 milijonov lir. Delo so izdali doslej v 23.000 izvodih oziroma 900.000 zvezkih.

Ob izročitvi zaključnega zvezka se je Mussolini zelo pohvalno izrazil o delu in dejal, da je vse poedine zvezke, kakor so izhajali, prečital, kolikor mu je bilo pač mogoče.

Perzijski šah in bivši kozaški častnik

Poročnik donskih kozakov — Poljedelski delavec v Bolgariji — Tajni svetovalec vladarja Irana

Perzijski šah Riza Pahlavi je imenoval bivšega ruskega kozaškega častnika Nikolaja Milovanskega za člana svojega dvora. Milovanski je bil v stari ruski vojski poročnik donskih kozakov in je prišel l. 1900. z neko rusko častniško delegacijo v Teheran, da bi tam pomagal izvežbati perzijske čete. Med njegovimi vojniki je bil tudi Riza Pahlavi, ki mu je Milovanski odprl pot do častniške šole.

Po petih letih se je Milovanski vrnil v Rusijo, udeležil se je rusko-japonske in svetovne vojne, po revoluciji pa je zapustil domovino. Na Bolgarskem se je prebiral kot poljedelski delavec, pozostoma je bil brez posla in lačen. Pred nekaj dnevi je zvečel, da je Riza Pahlavi iranski vladar. Pisal mu je pismo, v katerem ga je spomnil, da je bil šah nekoč njegov učence. Kratko nato je dobil Pahlavijev lastno-

ročni odgovor, ki ga je vabil na ljubezniv način v Perzijo. Pismu je šah priložil 100 dolarjev za potnino. Milovanski spada danes med najbolj zaupne šahove svetovalce. Vladar mu je podelil iransko državljanstvo in je njegovo rusko ime spremenil v Mokadan Berla. Bivši kozaški častnik je danes glavni inšpektor iranske konjenice.

Spet povzročitelj raka

V dunajskem zdravniškem društvu je prof. dr. Gerlach ob velikem zanimanju vseh navzočih poročal o uspehih svojega raziskovanja v področju rakastih obolenj. Petnajst let se je baval s temi raziskavanji. Sedaj pravi, da mu je uspelo odkriti viruse, ki povzročajo ta obolenja. Uspelo mu je tudi, da jih je gojil na redivu.

Kulturni pregled

Kreftovi »Malomeščani« v Pragi

V februarju prihodnjega leta bo 40 let, odkar je bila prvič igrana v Pragi na očiščeni odru slovenska drama in sicer Antona Funka »Pro diče« (za otroka) v prevodu G. J. Hoffmeistera. Redko kdaj pozneje je doletela slovensko dramatikovo čast, da bi na praških odrih vzbujala pozornost. Cankarjev »Kralj na Betanovci« je bil uprizorjen 1. 1905 v Narodnem gledališču in 1910. na Smichovu, 1. 1905 pa so igrali v takratnem Píšťkovem gledališču na Smichovu »Za narodov blagor. Po vojni je Vinogradsko mestno gledališče napovedalo za sezono 1925-26 Cankarjevo »Pohujšanje v dolini Šentflorjanske«, toda v kolikor mi je znano, ga ni uprizorilo. Golarjevo »Vdova Rošlinska, Lipahov »Glavni dobitek«, Sorlijevo »Blodne ognje«, Kreftovo »Celjske grofe« so igrali v manjših praških gledališčih. To je približno vse, dasi nimam pri roki točnih podatkov, toda že iz tega je jasno, da naša dramatika v Pragi ni zaisidrala in da je bila pri izbori jugoslovenskih del vedno dana prednost srbohrvatski dramatik.

Šele letos smo z največjim zadoščenjem sprejeli vest, da bo Vinogradsko Mestno gledališče uprizorilo Kreftove »Malomeščane« in na tistem upravičen račun, da bo sedaj končno le prebit zid tudi na polju slovenskih gledaliških stikov. Uprava Mestnega gledališča je Krefta povabila, da sam režira dramo in določila termin za premiero predvečer češkoslovaškega državnega praznika.

Ugotovimo takoj brez dolgega uvoda: Kreft je v Pragi doživel enega svojih največjih uspehov, slovenska dramatika pa lepo priznanje, ki je ustevalo v bodočih letih mnogo koristiti, ko se bo borila za pristop na prava odra.

Premiera »Valeizdajalec« (tako je Kreft sedaj nazval svojo dramo) je imela slav-

nostni značaj. Prisotne so bile številne oficijelne osebnosti, kakor n. pr. jugoslovski poslanik v Pragi Vasilij Protić, praški primator dr. Peter Zenkl, predsednik Slovenskega inštituta univ. prof. Matija Murko s soprogo, številni zastopniki čeških literarnih in gledaliških krogov (Fr. Langer, V. Werner, Josef Hora, K. Nový, V. Závada, J. Vodák in dr.) raznih društev itd. V lepem številu je bila zastopana tudi slovenska praška kolonija, zlati dijaštvo. Pred začetkom predstave je bila odigrana češkoslovaška himna.

Že po prvem dejanju je bilo v gledališču splošno navdušenje, ki je pa doseglo vrhunec po drugem dejanju, ko je bil klican avtor na oder. Dobil je v dar krasna venca od Zdrženja igralcev praških mestnih gledališč in od igralcev, ki so nastopili v njegovi drami in bil pri slavnosti predaji toplotno pozdravljen. Napolnjen dvorana je nekolikokrat zapovrstjo klicala igralce in avtorja, navdušenja ni bilo konca.

Kreft je imel na razpolago le devet vaj in vendar mu je uspelo, da je dramo dobro naštel in do podrobnosti izdelal. Vloge so bile razdeljene med najboljšimi igralci Vinogradskega gledališča: gospodične Majova, Lukášova, Gollova in gospoda Repa, Lotarja, Vnoučka, Kreuzmanna in Hilmarja, ki so vsi podali umetniško zrelo igranje. Nekateri prizori bodo ostali gledalcu v neizbrisnem spominu, predvsem iz drugega dejanja, ki je bilo igralsko in režisersko na višku. Omejiteli je treba tudi izredno posrečeno scenografijo inž. arh. Franza, ki je vzbudila upravičeno pozornost. Dramo je odlično prevedel v češčino režiser Vinogradskega gledališča Gabriel Hart in tako nemalo pripomogel k njenemu uspehu. Z veseljem beležimo ta prvi prodorni uspeh našega mladega dramatika v tujini in mu k njemu čestitamo.

O. B.

Enrico Mainardi

V vrsti sodobnih violončelskih virtuozov zavzema Enrico Mainardi zelo vidno mesto. Poleg Spanca Casalsa, ki velja še vedno kot nedosegljivi in nedosegljivi mojster instrumenta, čujemo danes v koncertni javnosti Rusa Piatigorskogo, Francoza Maréchalja in oba Italijana Casadójia in Mainardija. V Jugoslaviji je posebno Mainardi dosegel vedno izredne uspehe, zlasti v Beogradu, ki ga pozna že kot vedno dobrodošlega gosta. O njem pišejo, da je sijalen virtuoz in muzik, ki že v prvem zaletu oduševi in zavzame publiko s svojo do kraja izglajeno umetnostjo. Enako je mojster v diskretnosti in komornem slogu, kakor tehnični virtuoz, ki z neverjetno lahkostjo obvladuje tehnične probleme koncertne literature. Posebno rad se vtiplja v slog starih mojstrov, prav tako pa stavlja na spored izredno težavne in paganiševske efektne virtuosne skladbe, sam pa je tudi skladatelj manjših uspešnih skladb za svoj instrument.

Na vseh koncertih, kjer sodeluje — v Beogradu običajno nastopa s spremljajočo beografsko Filharmonijo — je takoj središče zanimanja in malokateri virtuoz je deležen toliko pozornosti, za katero pa se ima zahvaliti zgolj svoji zavzetosti in dokončni virtuosnosti. V Ljubljani ga bomo čuli prvič v sredo, 3. t. m. Spored njegovega koncerta obsega redko poznane violončelske skladbe. Na prvem mestu Haydnovo sonato — znano je, da je bil Haydn med prvimi velikimi mojstri, ki je posvetil violončelu velik del svojega ustvarjanja in je med drugimi skladbami napisal zanj tudi slavni koncert — nato Bachovo suito v d-molu, izredno tehnično naporno delo. Nadalje novejša skladbe manjšega obsega, tako Pizzettijeva »Tri epve«, ki nam bodo približali kompozicijsko karakteristiko tega v Italiji zelo cenjenega sodobnika, dalje Rahmaninovljevo preludij, priredba klavirske skladbe, Debussyjevo »Ariette oubliée« — transkripcija pesmi —, ter dve nezgledno efektivni španski skladbi, Albenizovo »Malagueña« in Sarasatejevo »Zapateado«. Vsem zelo pester in vse prej kot dolgozven program, v katerem bo umetnik poleg virtuosnosti in poglobitve v različne slovenske značilnosti pokazal lahko tudi krepko odmereno temperamenta, ki ga kot pravega južnjaka odklikuje. V letošnjem koncertni sezoni bo pomenil Mainardijev koncert gotovo eno najvišjih doživetij ljubljanskega glasbenega življenja.

Komorni koncert Mozartovega kvarteta

Mozartovo rodno mesto Salzburg slovi po svetu kot matica pravilne interpretacije Mozartovih del in vsakoletne glasbene svečanosti privabljajo velike množice občinstva, ki želi iz prvega vira črpati pouk in užitek, kakor ga nudita tradicija in popolnost izvedbe. Najbolj prominentni dirigenti, slavni virtuozji in pevci se stavlja-jajo v službo čim bolj doganjanje izvajanja nesmrtnih del genialnega mojstra, ki je kot nihče pred njim in za njim z olimpsko lahkotnostjo obvladoval krhko glasbeno smovnost in jo oblikoval z nedoseženo spretnostjo. Ni čuda, če se tudi v našem Salzburgu porajajo umetniški ansambli, katerih namen je gojitev Mozartovega sloga in pronicanje v njegovo mnogostransko duševnost. Tako združeno je »Mozartov komorni kvartet«, ki ga tvorijo gg. Norbert Hofmann (I. violina), Josef Schröcksnadel (II. violina), Karl Stumm-voll (viola) in Wolfgang Grunsky (violončelo). Štirje umetniki, mojstri na svojih instrumentih, so se posvetili muziciranju v komorni glasbi, najbolj intimni panogi glasbenega udejstvovanja, in jo stavili pod zaščito Mozartovega imena. Njihov repertoar popolnoma naravno temelji na Mozartu, h kateremu so pridružili velika klasična dela nemških mojstrov. Spored njihovega ljubljanskega koncerta, ki je bil prejšnji teden v znatno premajhni mali Filharmonični dvorani, je obsegal poleg Mozartovega »Lovskega« kvarteta še Beethovnov op. 59 št. 2 ter Schubertov posthumni kvartet s variacijami na pesem »Smrt in mladenka«. Dodatek, ki ga je izzvalo navdušenje odobravanja, je bil drugi stavek Mozartovega C-dur-kvarteta, K. S. št. 465.

Mozartov »Lovski kvartet« je eno njegovih najbolj znanih del za godalni kvartet. Komponiral ga je leta 1784, star 28 let, v dobi najbolj optimističnega razmaha svojega kratkega življenja. Spada v prvo skupino njegovih kvartetov, napisanih popolnoma pod vplivom spoštovanega mojstra Haydna, kateremu je kvartet tudi posvečen. V njem se je Mozart javno opre-

delil kot učenec Haydnov, s katerim ga je vezalo nesebično in nezavisno prijateljstvo. Njegov slog je osnovan na Haydnovem, vendar izoblikovan popolnoma samostojno in prežet z aristokratskim duhom. Sodobniki so iskali napak zlasti v nekaterih presenetljivih in drznih harmonskih potezah drugega stavka ter so nanje, želeč sejati spor, opozorili Haydna. Ta pa jih je smeje zavrnil, češ, če je Mozart tako napisal, mora že biti prav; tako je znova dokazal poleg bistrovitosti tudi svobodo in vzvišenost svojega duha. B-dur kvartet, kakor vseh prvih šest dunajskih Mozartovih kvartetov, odklikuje artističnost in globoka vsebina, do kraja izvedena tehnična kompozicijska izenačenost, niso pa tako dostopni širšemu občinstvu kot so bili Haydnovi ter nimajo onega vseza-vzetnega temperamenta, ki ga očitujejo berlinski Mozartovi kvarteti. Vidi se jim trud in delo, o katerem je Mozart sam povedal, da je bilo neprimerno napornejše, kakor pri katerem koli drugem umotvoru. Središče in gotovo tudi višek večera je

S P O R T

Pregled po I. razredu LNP

V Celju je Celje ob prvo piko — V ljubljanski skupini vse v redu razen Rekinoga poraza po Slovanu — V mariborski skupini nadaljuje Mura z revolucijo

V podsavzemnem prvenstvu smo prišli do osmega kola. V mariborskem oziru bo ta nedelja ostala dlje kot običajno v spominu. V Celju se je naposled le posrečilo vsaj deloma prekiniti nepretrgano serijo zmag Celja; Atletiki so lokalnemu rivalu odčepili z neodločenim rezultatom vsaj eno piko. Med ljubljanskimi klubi je vzbudila nemalo senzacijo prva Slovanova zmag, a v Mariboru presenečata dva izida: neodločni rezultat Železničarja in težak Rapidov poraz.

V celjski skupini

je bila zopet samo ena tekma na sporedu. Z vsa slovesnostjo so obhajali povratno bitko med davnjima lokalnima rivaloma. Celjani bi bili potrebovali obe točki, da bi se bili počutili kolikor toliko varnem na prvem mestu, sedaj pa so jim računski prekrizi. Morali se bodo še nekoliko potruditi. Atletiki so z 2:2 dokazali, da so res enakovredni konkurent svojemu lokalnemu partnerju; sedaj je tudi razumljiva zagrizena vztrajnost, s katero so šli proti prvemu rezultatu, 3:1 za Celje, tja do saveza v tretjo instanco. V toliko je ta zaveda še odprta. Vendar po dosedanjih rezultatih na terenu je stanje:

Celje 6 5 1 0 19: 7 11
Amater 5 3 1 1 29: 8 7
Atletiki 4 1 2 1 16: 9 4
Olimp 4 1 0 3 7:12 2
Trbovlje 5 0 0 5 3:38 0

Prihodnji spored: Trbovlje—Atletiki, Olimp—Amater.

Ljubljanska skupina

je dala, če za hip izpostavimo Slovanov prvi trijumf, vseskozi pričakovane rezultate. Hercežani so morali po revanšu z Mariborom tja za Kolinsko trgovino in so, tokrat že zopet malo bolj kompletni kot v poslednjih tekmah, Marsovec še bolj občutno porazili kot v prvi tekmi; 4:0 je bil rezultat, dočim so na lastnem igrišču izbili samo 3:1. S to zmagao so si siškari nekoliko pomagali, povzpeli so se s petega na tretje mesto; moštvo s Poljan pa je po enotedenskem prebivanju na predzadnjem mestu padlo zopet na poslednje mesto; očitno se v višjih legah ne počuti prav dobro. — Trnovčani so jeseniškemu uspehu pridružili še zmago na lastnih tleh; dočim so na Jesenih svojčas tesno zmagali 2:1, so tokrat rezultat podvojili: 4:2. Sedaj so zopet našli priključek k vrhu, s tretjega mesta so stopili na drugo, le količnik jim brani, da ne morejo zopet na prestol. Bo pač treba poskrbeti za boljše zalogo pik! Bratstvu pa tak poraz prav nič ne škoduje, kajti s svojimi štirimi pikami je kar trajno na šestem mestu; višje ne more, prevelika je že razdalja, toda pozor na konec, kjer se nekaj giblje! — Reka menda res nima sreče tam v Zeleni jami. Saj Slovan v tej sezoni gotovo ni še nikomur prizadel kaj zlega, pa ti grede Rečani k njemu na obisk, od koder so še vsi dosedaj odšli s točkami obdarovani, in prepusti siroti Slovanu radodarno obe točki. Je že nekaj na tradiciji, in ta pravi v tem primeru, da Reki ne gre od rok, da bi Slovana na njegovem (pa čeprav nek-

bi Beethovenov drugi Razumovski-kvartet v e-molu. Delo je bilo komponirano v teku leta 1806. obenem z ostalima dvema kvartetoma op. 59, ki jih je skladatelj posvetil ruskemu poslaniku knezu Andreju Kiriloviču Razumovskemu na dunajskem dvoru. Knez je bil dober violinist in vnet ljubitelj glasbe ter je z našim rojakom Zupantičem in dvema dunajskima godbenikoma sestavil godalni kvartet, v katerem je sam moštvoval II. violino. V njegovi hiši je doživel marsikatero pomembno delo svoje prvo izvajanje, med njimi tudi serija kvartetov, ki jih je Beethoven posvetil navdušenemu diletantu-mecenu. Kot posebno posvetilo je skladatelj v vsako teh treh delih vključil melodijo, tako v scherzu drugega, tako v petek na sporedu, tako v popevko, ki je postala slavna po Musorgskega uporabi v Borisu Godunovu. Že osnovna tema prvega stavka je izredno pestra. Beethoven je znal iz njenega ogrođa izoblikovati delo posebne barvitosti in kontrastnosti, ki še danes, po 131 letih, vpliva neposredno in zavzetno. Tehnično stavlja seveda večje zahteve in se ga morejo lotiti le najbolj popolni izvajalci. Še večja kot tehnična problematičnost pa je vsebinska in gotovo je interpretacija drugega stavka dosti težavnejša od virtuosnosti v prvem. Drugi stavek je ena stilih vase pogreznjenih, za vso okolico slepih duševnih molitev, kakor jih najdemo dosti v kasnejših Beethovenovih delih in v katerih se pogovarja duh sam s sabo. Zato je njegova dostopnost občinstvu prav težavna in spada bolj v ozek okvir domačega muziciranja — pri nas je skoraj nepoznana —, kjer so bila odkrita največja dela in očitne največje lepote novih umotvorov. Scherzo v trije obravnava navedeno rusko melodijo, vendar se mi zdi, da do slovenske melodike Beethoven ni našel pravega odnosa, kajti kontrapunkti krog nje so nekoliko izumetničeni. Temboj zavzet je finale, rondo vzorne oblike in izvedenosti. Dionizijsko brzeta tema nam kaže Beethovna — moža silnega vzgona in življenjske sile, ki je ne zatro nobene nesreče in udarci usode.

Schubertov kvartet v d-molu stopa prostovoljno po stopinjah občudovanja vzornika in prinaša mnogo jakih vzponov, polno očarljivih melodij. Po Beethovenovi heroični izpovedi je seveda malce medlejši, čeprav vsebuje nešteto lepote. Kakor vsa Schubertova dela, trpijo tudi njegovi kvarteti zaradi mnogih ponavljanj in neprimerne dolžine. Manjka jim klenosti, ki pa jo nadomestijo zamamne barve. Stavke z variacijami je zelo znan vsakemu koncertnemu obiskovalcu, saj je Schubert gotovo največje izvajanje skladateljev sploh. Izvedba tega dela je kazala iste odlike kot pri prejšnjih dveh.

»Mozartov komorni kvartet« iz Salzburga se je s tem koncertom uvrstil pri nas med najpriljubljenejša kvarteta udruženja, ki ga bomo radi čuli še in še. Veliko zanimanje publike kaže porast ljubezni do resne glasbe in je razveseljiv pojav. Kako težko je bilo še pred 10. leti zvesti ozek krog poslušalcev na komorne koncerte! Počasi, se zdi, a zanesljivo se gradi plast občinstva, ki mu glasba ni več le senzacionalnost in enkratna radovednost, temveč postaja od dne do dne nujnejša potreba in zatočišče iz vsakdanjosti.

L. M. S.

C. S. K. 6 5 2 2 17:12 8
Gradjanski 7 0 0 7 4:32 0
Prihodnje nedelje bodo igrali pari:
CSK—Maribor, Rapid—Gradjanski, Železničar—Mura.

Še o dirkah na Turjak

Včeraj smo poročali o kolesarskih dirkah na Turjaku, a zaradi pomanjkanja prostora smo objavili le rezultate. Danes priobčujemo še nekatere podrobnosti o poteku dirke.

Dirkači so odpeljali iz Ljubljane v gosti megli, a ko so se začeli bližati Pijavi gorici, se je megla že pričela dvigati in nastal je krasen solčen dan, naravnost idealno vreme za dirke. Na startu se je prijavilo 20 kvalificiranih dirkačev in skupina turistov, a izven konkurence je dirkal tudi Abulnar, ki je sicer profesional. Start je bil ob 11.20. Najprej je startalo 13 juniorjev. Pravo veselje je bilo gledati nadebudni naraščaj. Dirkači so kakor strela švigili s starta in se zapodili po lepi, približno 9 km dolgi progi proti vrhu zgodovinskega Turjaka, kjer je bil cilj pri km 13.5. Nato so startali dirkači glavne skupine in za njimi še Abulnar, ki je že pred leti na tej progi dosegel najboljši čas in si tudi priboril državno prvenstvo.

Favorit je bil Abulnar, ki je imel glavnega konkurenta v rutiniranem Gartnerju, a proti pričakovanju je pred obema zmagal nadarjeni Vrhničan Karel Stirn, ki je dosegel najboljši čas dneva 18:22. Gartner (Ljubljane) pa 19:30, dočim je »neodvisni« Abulnar prevozil progo v 18:50, kar je za njega kot staro korenino tudi častno. Po rezultatu bi se namreč uvrstil na drugo mesto. Stirnov uspeh je res pomemben, saj je bil skoraj za pol minute pred Abulnarjem in za celo minuto in 8 sekund boljši od Gartnerja. Dirka je pokazala, da imamo med mlajšo gardo mnogo talentiranih dirkačev, kar dokazuje tudi izvrsten čas juniorja Premaka, ki je prevozil progo v 19:30, torej v istem času kakor Gartner. Kdor pozna strme turjaške klanice, na katerih so dirkači dosegli celih 29 km povprečne hitrosti na uro, mora priznati lep napredek kolesarskega sporta pri nas, zlasti pa ga mora veseliti nadarjenost naših juniorjev. Pohvaliti je treba tudi one, ki so vozili v turistovski skupini, saj so prvi štirje dosegli krasen čas in celo s svojimi težkimi kolesi premagali nekatere juniorje, ki so imeli dirkalna kolesa.

Po dirkah je bila v gostilni Ahac na Turjaku razglasitev in razdelitev nagrad, ki so jih poklonile razne trdnice in kolesarskemu sportu naklonjeni ljudje. Ob tej priliki je spregovoril tudi v imenu prireditelja, to je Hermesa, stari pionir kolesarskega sporta G. Vospernik.

H koncu bi še omenili, da je bila organizacija vzorna, kar dokazuje brezhiben potek dirke, želeli bi le, da bi se vsako leto uvedle na tej progi dirke.

Predzadnje ligino kolo

Čimbolj se bližamo koncu jesenskega H-gaskega tekmovanja, tembolj in to od nedelje do nedelje raste zanimanje širokih sportnih mas za končne borbe. Saj ni čudno! Dren je na vrhu in koncu tabeli tak, kot nikdar v prejšnjih letih. Oni pri vrhu se borijo, da dosežejo prvo mesto in tako prespijo zimo kot polprvak, a oni na koncu, da se rešijo skrbí ktko se iznebijo zadnjega mesta.

V nedeljo bo spored ligaških tekem zopet kompleten. Najzanimivejša borba bo gledala v nedeljo beografska publika. Na igrišču Jugoslavije se bodo najbrže v skupnem aranžmanu, pomerile enajstotice Baska in Hajduka ter Jugoslavije in Haška. Bolj reben bo zagrebški spored. Tam se srečata novopečeni ligas Jedinstvo in Concordia. Reš pa bo šel na vroča sarajevska tla, da osvoji nadaljnji dve točki, ki mu bosta pripomogli do naslova državnega prvaka. Dosedanji prvak Gradjanski pa bo poizkusil srečo z našo Ljubljano, ki bo morala nuditi kaj več kot proti Basku, če ji je na tem, da vsaj nekaj iztisne iz te tekme.

Predtekmo igra v ljubljanski enajstotici SK Celje proti rezervi Ljubljane. Glavno tekmo bo, na zahtevo Gradjanskega, sodil inozemski sodnik.

Naznanjamo tužno vest, da nam je danes ob 13. uri umrla naša ljuba teta, oziroma sestrična, gospodična

FANI LEBIČ

RESTAVRATERKA »BELI VOL«

Pogreb drage rajnice bo v četrtek, dne 4. t. m. ob pol 17. uri iz mrtvašnice okoliškega pokopališča v Celju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v petek 5. t. m. ob 7. uri zjutraj v župni cerkvi.

CELJE, dne 2. novembra 1937.

ZALUJOČI OSTALI

ANTON ŽIDAN

ZELEZNIŠKI OFICIJAL

Draga pokojnika spremimo v sredo, dne 3. t. m. ob 16. uri hiše žalosti, Zvezna ulica 14 na pokopališče k Sv. Križu.

HELENA, mati;

bratje in sestre.

Felice Natale;

7 smrtnih grehov

Povest iz Casanovinih dni

Nazadnje se je vzpel po strmih polzastih stopnicah nekam na vrh in z besedami: »To je čumната številka 27«, odprl neka vrata.

Ako se zelo ne motim, je storil Battista znamenje križa, ko je prestopil prag.

Jezuitska šola v Luzernu je imela za uporneže kazensko celico. Čudno je bilo, da sem se takoj spomnil nanjo, ko sem z začudenimi očmi premeril prostor, ki mi ga je bil padrone določil za nočevanje.

Ze v prvem trenutku me je obšla nekakšna groza. Tu nisem bil ne v ropotarnici ne v zanemarjeni poselski sobi. Iz teh golih, samo s klejino barvo sivo na sivo popleskanih sten je dihal poseben, meni toli mrzek duh, ki sem se mislil, da sem mu ušel, in ta ohrabljačji dojem se je še ojačil, ko mi je obstalo oko na razpelo, ki so ga bili pred kdo ve kolikimi leti pribili na zid.

Poslednji svet umirajočega dne je polzel skozi okroglo okno, ki je dajalo strahotnemu prostoru edino svetlobo. Odkril mi je posteljo, razpelo, vrč, umivalnik, stolec... to je bilo vse... in čisto zadaj v kotu se skladanico drv, ki so jih bili očividno zložili z namenom, da bi bila tukaj shranjena.

Tedaj sem začul Battistov glas: »Za noben denar ne bi tu prenočil.«

Na svoje vprašanje: »Zakaj?« nisem dobil odgovora, kajti pogumni fant je bil že odkuril.

Umil sem se torej, kolikor je bilo mogoče v teh razmerah, in si oprhal čestni prah.

Med svojimi stvarmi sem imel majhno žepno svetilko, in ta mi je bila v tisti najnepozabnejši noči mojega življenja velika pomoč. Ker se je oglašala lakota, sem pri njenem brenjenju odtačval vso dolgo pot nazaj in stopil nekaj pred sedmo, ravno ob uri večerje, v obednico.

Ta je bila prijazno razsvetljena in zato domača. Razen tega je v nji zapeljivo dišalo. V sosednji kuhinji je Emilio s svojimi lastnimi rokami pripravil tisti minestrone, ki je ponos in hkratu skrivnost gornjateljanske kuharske umetnosti. Sedel sem za kamin. Ta kotiček, kjer je ob dolgih zimskih večerih tako prijetno kramljati pred prasketajočimi kostanjevimi poleni, je bil zdaj zapuščen. Razpeloženje se mi je popravilo, da, še več, polastil se me je občutek, da sem na varnem in da se vracam v domovino.

Dobre volje sem bil, ko je padrone v beli obleki kuhinjskega poglavarja stopil čez prag ter postavil predme velik krožnik s kadečo se juho. Njena dišava se je zlivala v ljubkim vonjem milanske za-rebrnice, ki so jo pekli v kuhinji, očividno za mojo malenkost.

Pred seboj na mizi sem zagledal skledo, napolnjeno z blagoslovom domače jeseni: zelene in rjave smokve, zlatorumeno in temnovišnjevo grozdje,

mandeljni v lupini in debele breskve, kakršne tr-gajo v Tremezzini s težko obremenjenih latnikov.

Videl sem, da mora Emilio znati svoj posel. Z elegantnim gibom je brnil iz steklenke oljno plast ki je ležala nad chiantijem, in natočil svetlordečo trtno kri iz Valle d'Oro v kozarce. »La sua salute!« so bile edine besede, ki jih je izrekel.

Dobro je vedel, kaj je dolžan sebi in svoji izbra-ni umetnosti, zato je menil, da se prični pomenek, ki bi me zdaj samo odvrčal od spoznanja vrlin njegove kuhe, šele pri skodelici črne kave.

Jed mi je šla v slast, da nikoli tega.

Ko sem si po gorgonzolcu lupil prvo smokev, je Emilio prisedel k moji mizi.

Obednica je bila prazna. Žive duše ni bilo v prostoru razen naju dveh.

Padrone je menda mislil, da se mora najprej opravičiti.

Kajti rekel je: »Vse mesto ve, da se Albergo del Sasso prezidava. In tako ni nikogar k nam. Pa je bil tudi že skrajni čas. Moj oče in moj ded sta bila zelo staroverska človeka, signore, lahko bi tudi rekel, zelo skopa, tako da je bajta v glavnem ostala to, kar je moj praprader prevzel iz svetih rok.«

»Iz svetih rok?« sem vprašal na moč začuden.

»Hm, hm,« je zdaj zagodrnjal padrone, »hm, hm, giovanotto... Lahko rečem, da iz svetih rok... Albergo del Sasso ni bil zmerom gostilna. Odtod pa do glavnega oltarja Brezmadežne je samo skok. Najstarejši del alberga je spadal k samostanu. So celo ljudje, ki trdijo, da sta bili cerkev in gostilna

spojeni s podzemeljskim rovom. A to je gotovo la-pravljica.«

Moje vprašujoče oči so najbrže izpodbujale Emilia, naj nadaljuje, ne glede na to, da si je štel padrone očividno v dolžnost, biti vsakemu svojih gostov živ vodnik.

Emilio Carpani je pričel: »Albergo, signore, je dobil ime po skali, vrhu katere je stala pred sto leti kapelica s čudodelno Marijino podobo. Sezidali so jo bili v tistih davnih dneh srednjega veka, ko v tem koncu mesta še ni bilo cest in cerkv. Stala je sredi gošče pod grčavi maslinovci in je bila zaobljubni dar nekega kozjega pastirja, Be-nedetta Balfia po imenu, ki ga je Marija čudežno rešila božjosti!«

Ker so me takšne reči tedaj še močno zanimala, sem silil v padrona, naj mi vse na drobno razpove, in Emilio Carpani si tega ni dal dvakrat reči.

»Moj prader,« je nadaljeval, »Domenico Carpani, ki je ves kanton prihajal na njegovo izvrstno kap-ljico, je imel stare bukve, najdene med razno, od menihov zapuščeno šaro v najstarejšem koncu al-berga. Mimogrede naj omenim: v tem koncu leži tudi čumната, kjer boste nočjo spali.«

Odkrito priznam, da me je ta opomba malce mučno zadel.

Spomnil sem se razpela in tistih Battistovih be-sed. Spomnil sem se, da sem bil ob prvem koraku na dvorišče srečal staro babnico. Vendar se kot mlad dečko nisem hotel osmešiti pred padronom, nikar že, da bi se kot pravi Bolonjez izpostavil sumu strahopetstva.

MALI OGLASI

Kam pa kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kolin

za praznike kakor tudi vsako soboto, nedeljo ter dolajnska vina pri Amerikancu, Florjanskia ulica. Se priporoča Fran Dev. 28278-18

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Bonbon mojster

zavod posvečen samostojni moč, s svetlo prakso — dobi mesto. Prednost imajo, ki se razumejo na izdelavo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »A. B. C. 304.« 28283-1

Tekačico

po možnosti s kolegom — isčem za takoj. K. Soos, Mostni trg 18. 28283-1

Praktikanta

s konvencijami kolo, poštepa in delavnice, sprejema Sever & Komp., Ljubljana na svoje gos-podstvo Sela, pošta St. Vid pri Sili. — Posvetilo je verno urojeno, goji razne poganje kmetijstva in vr-tarstva ter nudi pridnemu odlično praktično izobrazbo. 28279-1

Korespondentko

za slovensko in nemško ko-respondenco sprejemam. — Pisemne ponudbe na podru-čico Jutra v Celju pod značko »Industrija.« 28281-1

Pošteno postrežniko

pridno in vajeno vseh hiš-nič del, sprejemam. Pisemne ponudbe pod »Migje« na Aloma Company d. z o. z. Ljubljana, Aleksandrova 2/1 28275-1

Dekle

ki zna dobro kuhati in pospravljati, sprejme boljša malolitska obdobja. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 28280-1

Verziranje

blagajničarko sprejemam. Pisemne ponud-be s navedbo točnih podatkov na Aloma Company d. z o. z. Ljubljana, Aleksan-drova 2/1 pod »Spretna.« 28274-1

Natakarico

isčem. Nastop takoj. Sv. Petra cesta 15. 28280-1

Takoj sprejememo

več sobarice, postrežnice, ku-hinjskih mošt, 3 šivilje (lahko brez šivilje), natakarjev, posušev, čuvaja, tokača. — Za odprt, zaprt, priporočil ali nujen odgo-vor priložiti v znakah. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Velebolet.« 28246-1

G. Th. Rotman:

Gospod Kozamurnik postane umetni jahač

35

Ta skok je bil pa le skromna naprej-sčina. Belec je znal še dosti več in je hotel svoje znanje tudi pokazati. Tik pred njim je stala lopa nekega sirarja. Režetaje in prhaje se je postavil, napel zadnje noge in...

Brivski pomočnik

vešč izdelave ondulacije. — skromen, dobi takoj mesto. Koren Stefan, Rače pri Zidanem mostu. 28298-1

Služba išče

Vaska beseda 50 par, da v-ek 3 Din; za šifro ali da-jeje naslova 5 Din; naj-manjši znesek 12 Din.

Gospa

prevzame vakovratno pe-rilo v pranje, šivanje in li-kanje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Perilo.« 28282-2

Čistilka pisarn

pridna in poštena, s več-letnimi spretnostmi, išče dela za takoj ali pozneje. Cenj-ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiva oseba.« 28283-2

Iščem delo

pospravljane pisarn, zraven tudi priključeno kot hišnič. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Skrbna.« 28271-2

Trgovski uradnik

— pravni izvedenec zmožne slovenske, nem-štine, korespondence, knji-govodstva, stroještja itd., želi premeniti mesto takoj ali pozneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Solicitator.« 28290-2

Vajenci (ke)

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vajenca

za slaščičarsko obrt — sprejme Karel Kozina, Trbovlje. 28237-1

Iščem vajenca

za špecijirsko trgovino. Na-slov v vseh poslovalnicah Jutra. 28242-1

Frizersko vajenico

sprejme salon »Maksar«, Resljeva 2. 28281-1

Pouk

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Nemško govoriti

in teorijo se vsi hitro nauče in po-čeni po moji metodi. V stu-dijah cenje. Informacije od 9.—10. in v večer Sale-nodova 4/III pri Pačar — K. Ljutova. 28270-1

Med mestom in deželo

posreduje »Jutrova mali oglašnik« 28246-1

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pohištvo in

nekaj slik prodam. Naslov v vseh po-slovalnicah Jutra. 28272-6

Orehova jedra in

cvetlični med najceneje nudi J. MENART, Domžale. 315-6

Najboljši trboveljski

PREMOG brez prahu, koks, suha drva

I. Pogačnik,

BOHORICEVA 5, Telef. 20-59

Glasbila

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kratek klavir

zelo dobro ohranjen, s le-pim glasom, križane stru-ne, prodam zelo poceni. — Zima, Gledalska ul. 12/III. 28254-26

Klavir

duhajski, trdnje, dobro ohranjen, mehen, oddam. Tavčarjeva 1/1. 28286-26

Pridelki

Kislo zelje novo, prvovrstno v sod-čih dobavlja po naro-čilu Gustav Erklavec — Ljubljana, Povšetova ul. 8, 10 na Kodeljevem. Telefon 25-91. 282-33

Naslove malih oglasov pošiljamo samo onim, ki pošljejo znamke za 3 din.

Auto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Rabljen Saurer

3 do 5 tonski kupim. Je lahko tudi v defektnem stanju, lahko brez mo-torja in karoserije. Po-nudbe na ogl. odd. Ju-tra pod »Takoj plačam.« 28236-10

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Motor

za cirkularno, kupim — 5-6 HP. Takojšnje po-nudbe na ogl. odd. Ju-tra pod »Navedbo cen« 28236-10

Mizarji!

Specialni Frezmotor 3 HP 220 Volt za leseno stojalo, nov, ter kompletno orodje za frezo, poceni napredaj. Ludvik Hlrsič, Ljubljana — Rimska 13. 28276-29

Stroje, motorje

aparate, orodje za vsako obrt in industrijo iz Nem-čije Vam dobavi po origi-nalnih tovarniških cenah Ludvik Hlrsič, Ljubljana, Rimska 13. — Strojno tehnična pisarna. Zadržajte ponudbe! 28277-29

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Radi selitve

ugodno prodam spalnico in kuhinjsko opremo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 28244-12

Radi odpotovanja

prodam nekaj pohištva — obenem so na razpolago tudi note, Stari trg 19/1. 28269-12

Oblačila

Zimska suknja moška, črna, malo rabljena, poceni napredaj. Čopova c. 1/III. Delavska zbornica. 28278-13

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Otroški voziček

dobro ohranjen, globok — kupim, M. Korun Zidan-most. 28260-7

Kupim želez. vrata

rabljena, velikost 170 x 70 za sušilnico mesa. Plešnar Franc Litija. 28267-7

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Al. Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ul. 14 Telefon 35-16. Izpolnjuje vse bančne, kre-ditne posle, nakup in pro-jačo

hranilnih knjižic

najugodnejše proti takoj-šnjemu plačilu. 30-16

Obrt

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

NOVE PEČI, STEDILNIKE, OBLGO, POPRAVILA

kličite tel. 33-57. A. KOVAČIČ, Ljubljana, Viška ul. 3. 276-34

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanjska hiša

dvonastopna, v bližini Ta-bora — ugodno napredaj. Naslov v vseh poslovalni-cah Jutra. 28240-20

Naročniki »JUTRA«

so zavarovani za 10.000 Din.

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

v centru, oddam mirni do-šnji. Naslov v vseh poslo-valnicah Jutra. 28245-21

Dvosob. stanovanje

lepo, s kopalnico, oddam 1. decembra. Plešnarova 24. 28247-21

Enosob. stanovanje

podprilčno, oddam. Einspi-lerjeva ulica 21. 28241-21

Enosob. stanovanje

takoj oddam 1 ali 2 ose-bama. Idrijska 6. 28282-21

Dvosob. stanovanje

solončno, čisto, parketirano, — oddam decembra mirni stranki. Kodeljevo, P. Pov-šetova 29, Cankarjevo 3. K. 28257-21

Stanovanje

enosobno, mansardno, pri-ključno, vrt, prikladno za 2 osebi 300 Din oddam de-cembra. Milčinskega 63, — Šiška. 28285-21

Enosob. stanovanje

solončno, parketirano, pri-ključno, oddam za novem-ber ali pozneje. Sp. Šiška, Zelenikarjeva 10. 28262-21

Trisobno stanovanje

solončno, oddam takoj ali pozneje v Gorupovih hišah. Rimska c. 3/1. Upravništvo. 28258-21

Dvosob. stanovanje

oddam s vsemi priključniki. Rožna dolina 9 cesta 85. 28266-21

3-sobno stanovanje

parketirano, s kopalnico, — oddam na Cesti 29, okto-bra (Rimski cesti) št. 23. 28264-21

Eno in dvosobno

stanovanje komfortno, v centru mesta, oddam 1. decembra. Na-slov v vseh poslovalni-cah Jutra. 28219-21

Stanovanja

Stirisobno stanovanje s kopalnico in priključniki, isčem za februar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sredina.« 28245-21a

Dvosob. stanovanje

enosobno s kabineto, istočasno malolitska dru-žina samo odrasle osebe v centru ali v bližini. Po-nudbe s ceno pod »Trije« na ogl. odd. Jutra. 28285-21a

Zakonski par

brez otrok, išče dvo ali trisobno stanovanje za fe-bruar. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Center.« 28263-21a

Dvosob. stanovanje